

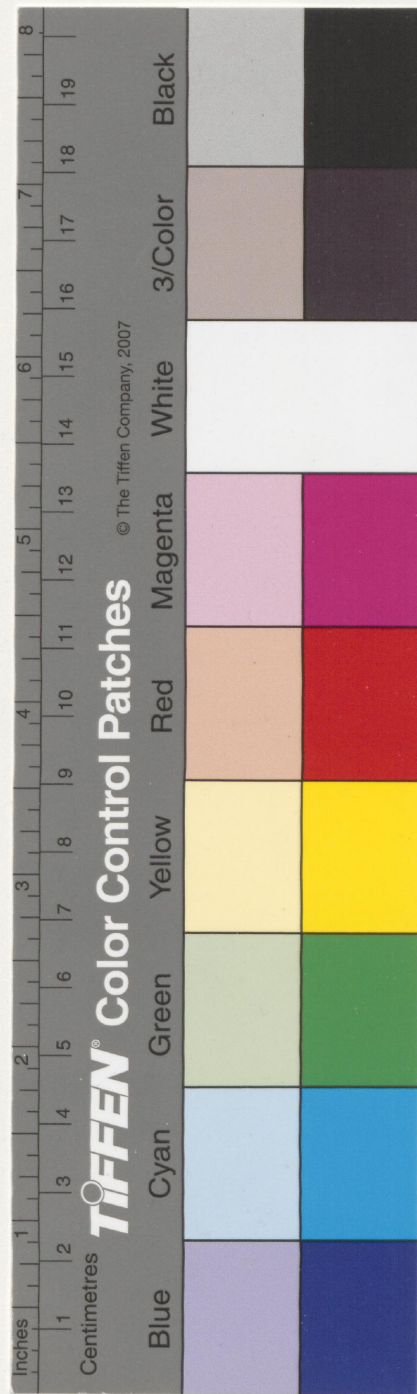
Förslag till utlåtande angående
P. E. Ohts folkloristiska samling. 1914.

Herr P. E. Ohts erbjuder Finnska
Litteratursällskapet till intösen en
samling 68 lokala traditioner
från ^{Petalaks} Kunnäs och 65 historiska tra-
ditioner från Petalaks överskåvad.
Böckerna äro de ej av större värde,
äldendomslika eller intressanta, ehuru
en del kan utnyttjas i "Finlands nys-
ka folkdiktning". Några nummer hö-
ra rätteligen till gruppen Folklig övers-
kno. Vi förordla samlingens intösen
för 40 mark.

Helsingfors i februari 1914

Evert Lager

Oskar Hackman

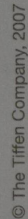

Lokala traditioner från Petalaks.

De lokala traditionerna äro liksom de historiska till övervägande del meddelade af folkskolläraren M. Brors. Traditionerna 1-8 handla om de första bebyggarna i Petalaks Nylly, 9 om en ryss, som bott i Nylly, 10-21 om smeden Jakob Bäck och hans söner samt 22-26 om de senare och Björns Kals syner om dem. 27-36 handla om Björns Kal och personer han kommit i beröring med samt 37 om en stark petalaksar.

Traditionerna 38-43 handla om personer, som sett döda gå uppdaga, 44-51 om spöken, trolldam och tontar, 52-53 om bärgtagna, 54 och 55 om konsten att lära sig spela i försen samt 56-59 om syner, drömmar och helbregdagörelser.

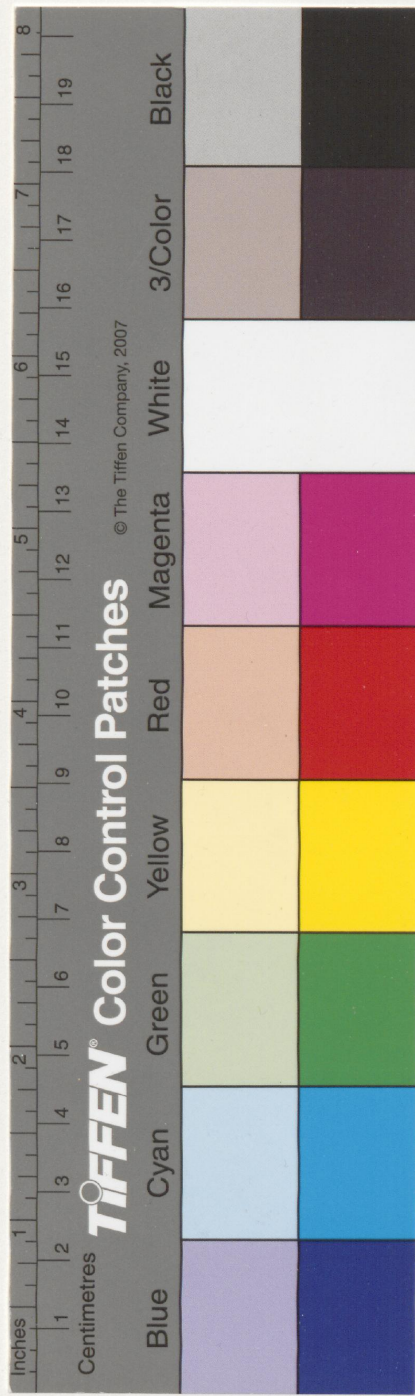
P. E. Ochs.

1.

3

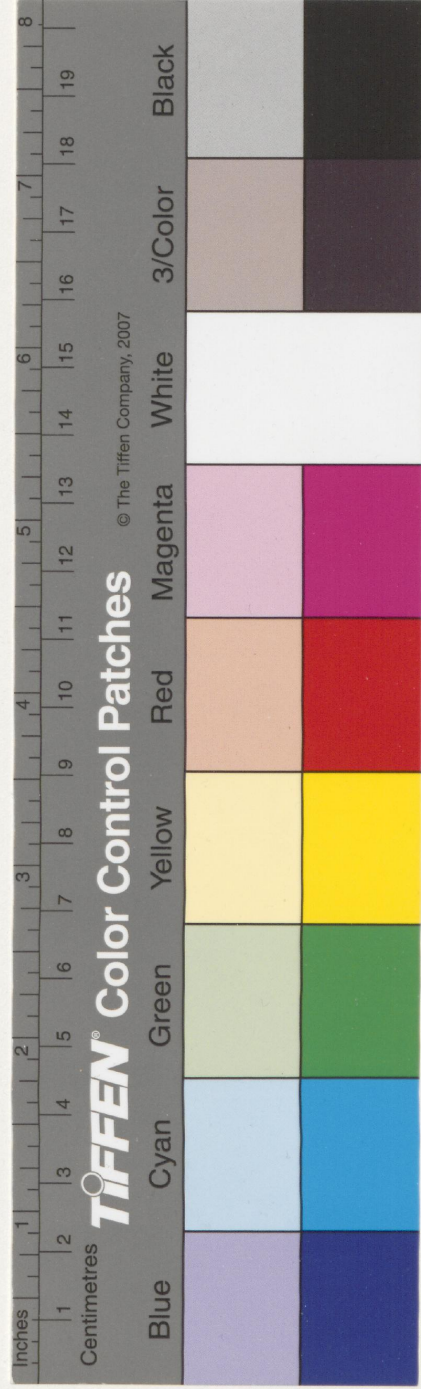
För närvarande är ständigt befast är
 Petalaks styg hade tidigare en jägarehalt
 sitt tillhåll där i trakten, ty en koja, som
 tidtals var upptagen, hade till alla först
 kommit på tillhåll.

2.

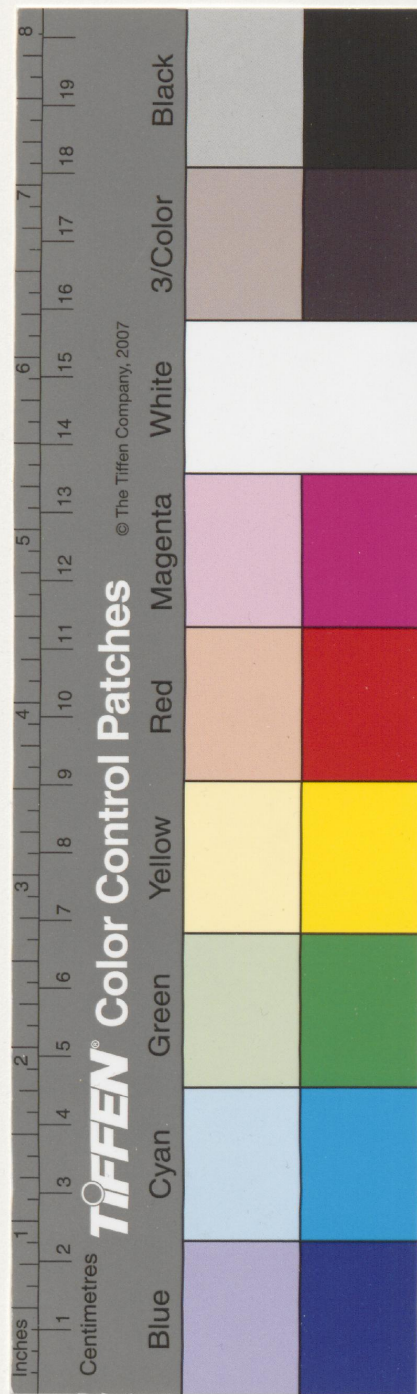
4

Första gårdens i Petalaks Nigdy
var Petalaks.

3.

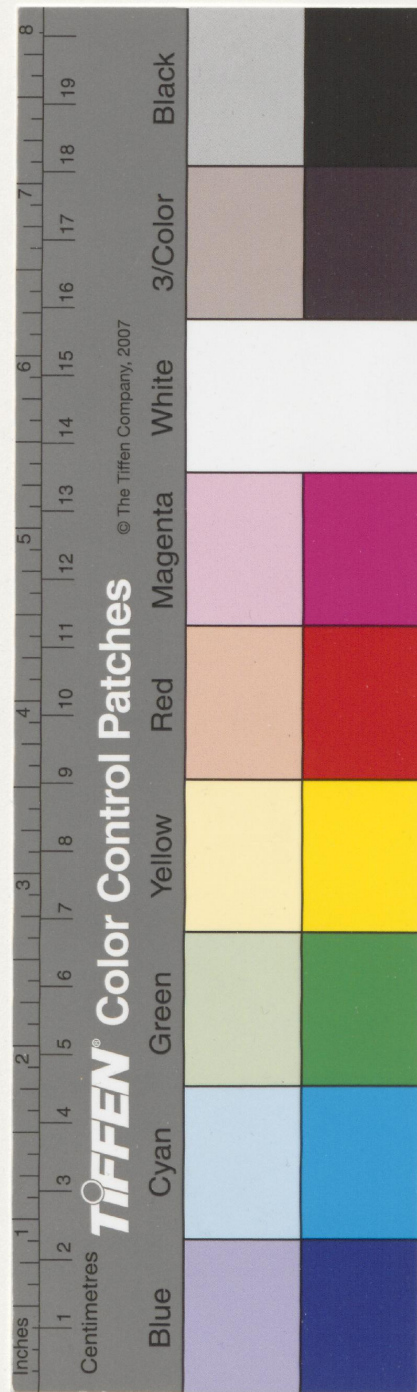
Den första belaggaran i Petraras styfvy berättar
sig från Petraras hemman. Han var en drakard, som ut-
klädd med en påse från ryggen kom till Petraras. Han
var en utmärkt bergare. Då han berörde höll han
en iakt i vandrarna händerna och iaktade på det sättet.
Han hade varit bergare i Sverige. Han uppförde åt sig
allra först en vistelse, som han vistades i. Första nat-
ten här låg i den, såg han en björn komma
till källan invid korgen för att dricka. Galkarlens blev
rädd, men när björnen drack sin först kunde han bort.
Då drakarden uttalade åt sig berörelse var det ett utmärkt
svaret och gott ställe. Den björnen invid korgen eller
genom hans gård, och föll ut ett litet skogen därifrån ned i en
som han har många stränder. Vid björnen väntade det skog att han
måtte falla så träd inkom han fick ett till manken. De
träden, som fälles på gårdplanen, utförde han manbyggnad-
en. Men i drag finns en del av strukturen kran på som-
ma gårdplan. Men han i jorden hitta virvfall, vilken han stann-
ar från den tid, då skogen väntade han.

4.

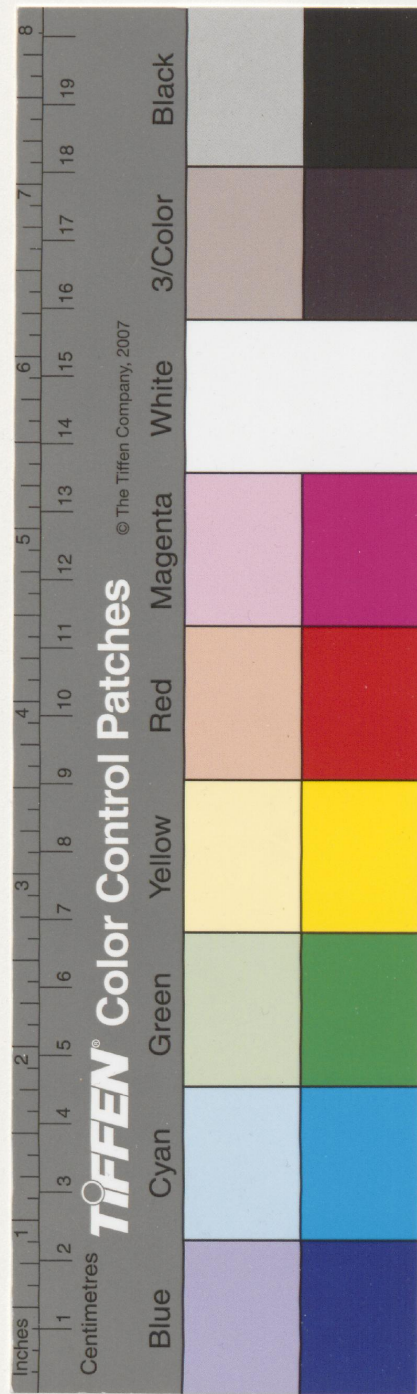
6

Balken intog stansågar här och där genom
 hela det område, som hör till Skog och därför har
 Ribacka hemman skiftet ännu allt. I början var
 detta hemman ännu bäst, men nu är det sämre,
 ty det saknar god åkerjord. De gamla stanså-
 garna är nu stenbackar. Skog saknas också, ty
 helt litet skog togs in till hemmanet.

5.

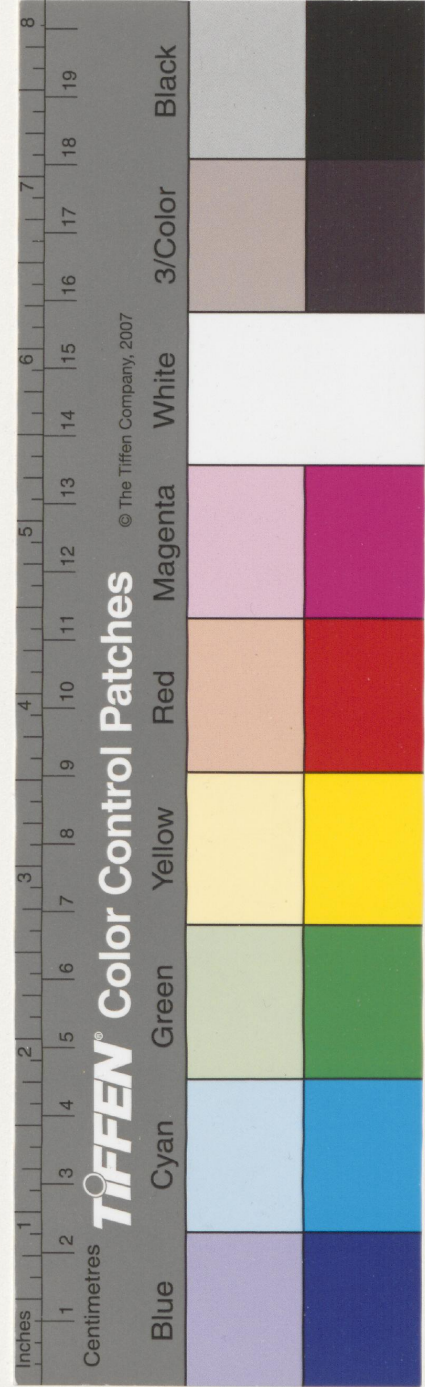
Det första äkerstycket på Ribavägen hemman
 uterins ämma och ligger i vinkeln vid vägggränsen
 där landsvägen, som kommer från Patala's Gam-
 melby, gränsar till Pörtom och till Tälväs by i Rös-
 näs.

6.

8

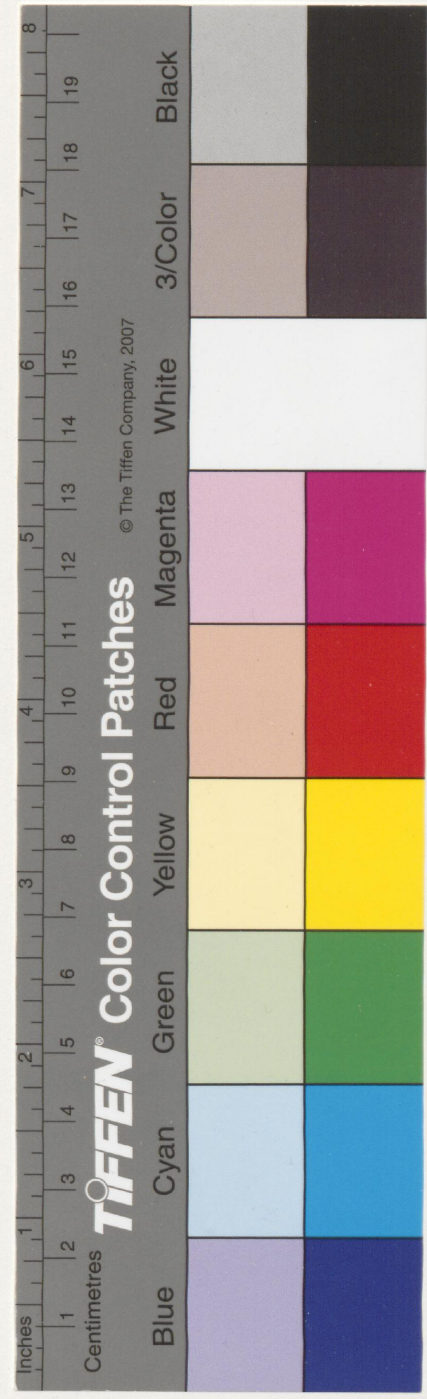
Ribbena hemman delades mellan sörren och
mågern. Den förra del kom att kallas gambelstia
och den senares ägare, emellan sörren fick gam-
la stugan och sörren den nya stugan. Dessa
namn kändes ännu.

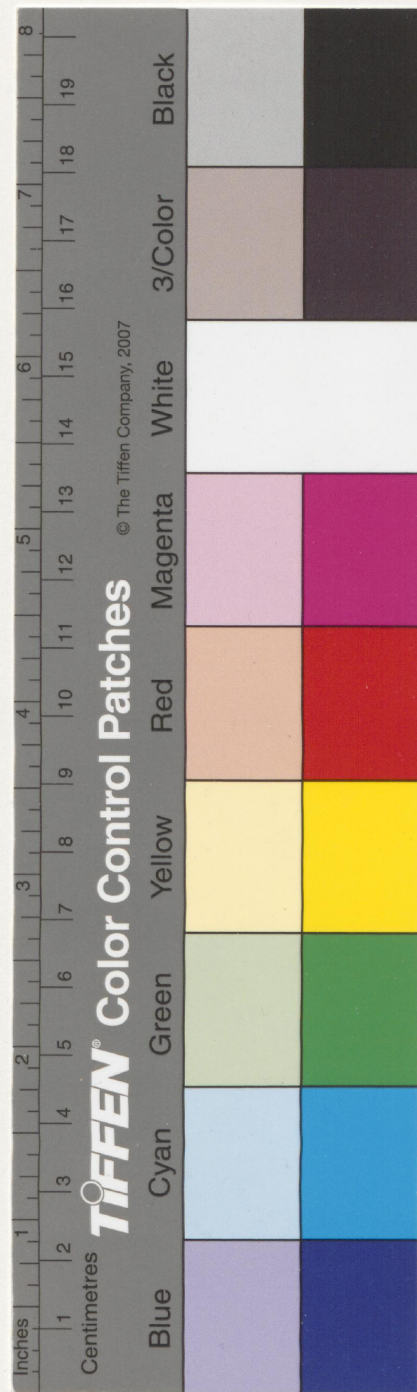
7.

9

Allt efter som nya gårdar upptäcktes i Kyby
 började man tala om Väster Riback, Röder Riback och
Öster Riback. Men ännu dessa namn förkortade till
Västerback, Röderback och Österback.

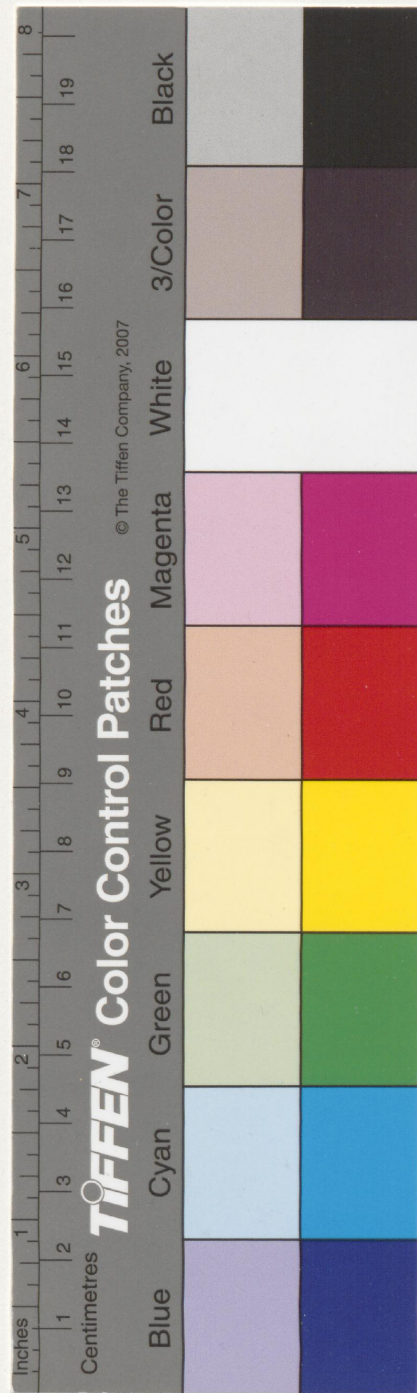
En av de första bönderna på Ribacka hemman i Petalaks kyrby hade hustru ifrån Kalaks i Närke. När hennes far blev gammal bosatte han sig hos sin dotter och svärson. Han blev slutligen minneslös av ålderdom. En dag då han gick på stigen mellan gårdarna låg en liten gris på vägen utan att bekväma sig att gå undan. Gubben hade sin grova påk, som han alltid bar med sig och "skrapa i" grisen därmed. Men han rörde sig ej nu heller in vägen. Gubben berättade att han slagit ett djur, men vad det varit för djur det visste han ej. "Kvitt va å, men int va å ett lam heller."

9.

11

Några gårdar på Jäterback hemman i Nyby
kallas Lerk. På deras mark hade en ryss bosatt sig
som handelsman. Han grävde en kum, som än
nu kallas rysskummen.

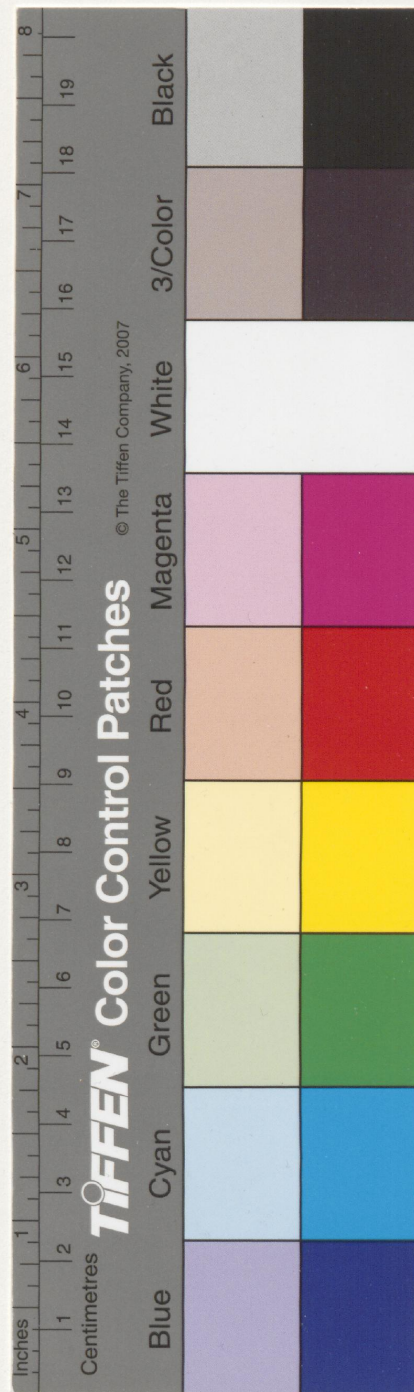
10.

12

Smedernas gårdar, som ligger söderom Pi-
lack, byggdes av en smed, som var kommen från
Hanby i Söderåre och hette Jakob. Hans hustru var
kommen från Lill-Falck. Han var skicklig smed
och skeppsbbyggare och arbetade en tid åt hand-
landen Wulff i Gambla Torsh. Göttyckt av denna
fick han flera skrobbångare och skrobbare i present
av honom. En riksskred egen av lotten Isak Smeds,
vars morfar ovannämnda Jakob var.

Imedenss ättan i Petalaks flyg tror sig vara
släkt med allmoges kungens Bäck i Nykarleby förs-
ky, ~~den~~ ^{vilken} anses vara Fältskärns Berättelsens Bäck. Ime-
denss är också släkt med skolemästaren, som omtalas i
Fältskärns Berättelser. Imedem Jakob hade tillnamnet
Bäck när han kom till Petalaks.

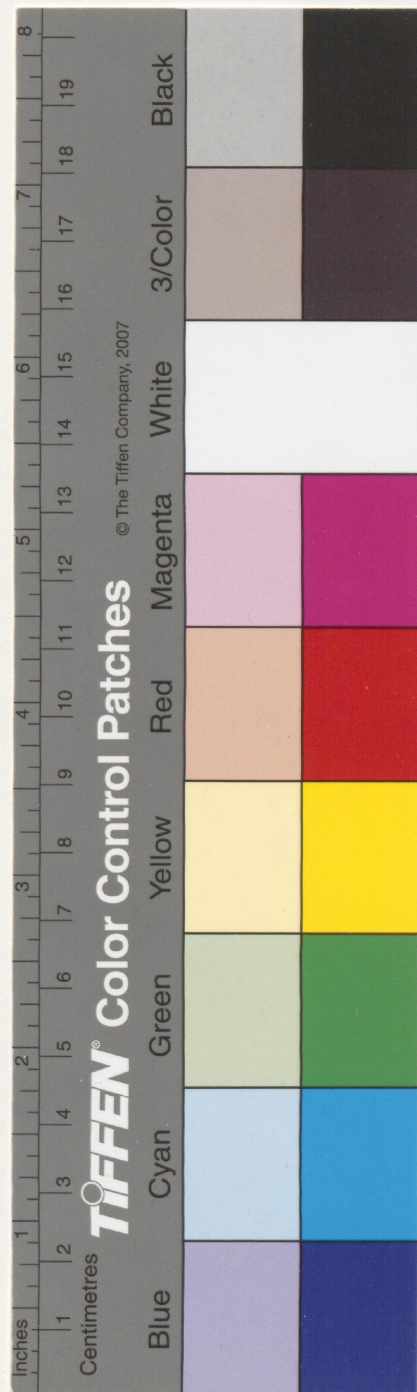

19.

Snedernas stamfaderen Jakob Bäck var en god trollkarl. En gång, då han färdades genom Rörtom, lågo rörtomborna i försät för honom vid Berga glanbruk. Bäck gick lugnt efter vägen. Utan att han visste av något rusade hans fiender ur sina gömställen emot honom för att överfalla honom. Han slog med sin hand i väg för riktnings och sade några ord och med detsamma föll alla hans fiender i landvägsdiken och kunde ingenting göra åt honom.

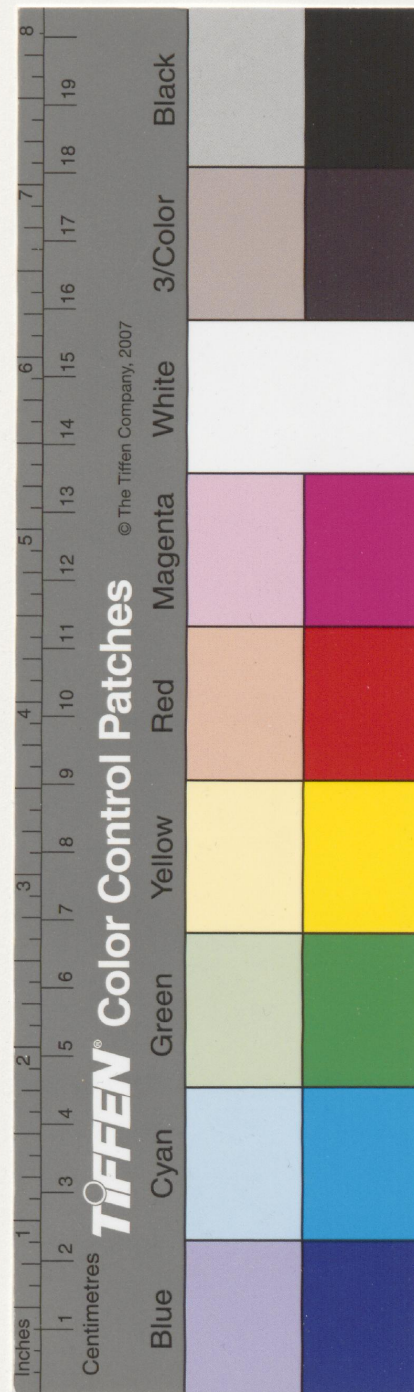
En gång hade petolaksaren (gammeldysbarna) kom-
 mit till Ribackra (Höfby) för att slåss med nyrbyggaren. Un-
 der slagsmålet hade en av Smedernas pojkar föderat
 ett fickan. Den lille Smedernas pojken sätta efter peto-
 laksaren för att få tillbaka klockan, men quibem (faktat
 Bäck) menade att detta behöfde de ej besvara sig med,
 ty tjusoren skulle nog föra klockan tillbaka för sin vä-
 ra dag rändades. Och verkligen. När de kommo
 ut om morgonen hängde klockan på väggen fastsatt
 med en stricka, som var instukken i en väggspinnare.
 Men han uppmärksammade dem att icke röra klockan, ty
 tjusoren skulle icke slippa med att lämna klockan ifrån
 sig på detta sätt utan han skulle bli tvungen att själf
 föra klockan in i stugan. Hans en dotter ansåg att tjus-
 oren redan förmått sitt bratt, då han fört klockan tillbaka
 och bad fadern ej vidare plåga honom. Fadern lät
 sig beredas av dotterns tal och anstod från att tvinga
 tjusoren ^{att} komma dit innan en gång.

Gatnammet Nallen förekommer på endast ett
 ställe i Setalaks. Skrypsmeden Jakob, som varhade
 smedman gården, hade detta red med sig från sin
 hemtrakt i Pedersöre och uppkallade ett ställe väster-
 om sin gård, där bäcken, som går genom Ribade
 gården, faller ut i äm, för Nallen.

Stamfaderen Pärks hemman delades mellan sönerna Isak och Charlts. Isak var en god ättling. Hans hem byggd sin framstuga på åker och kände sig mycket där. Isak, sade han att hans tomt var synnerligen riklig. Isak, sedan ^{icke} en enda mansperson dött på tomt eller i gården. Hantill gennådde en grannar, att tvänt om måste man om att utgått följde med denna gård, ty mannen fingo icke de drömmar, utan måste omkomma på kisten.

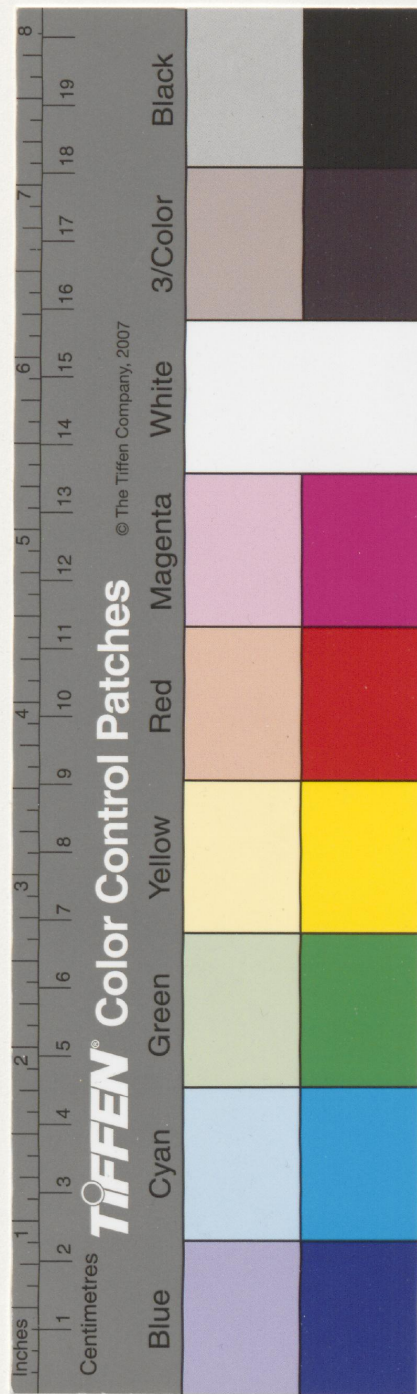
Snedeman pojken antogs namnet Strömbeck, så-
som man antas efter bäckerna vid deras gård, där ström-
men flod inträffade värtid. En av de äldre bröderna,
Anders, var smed, mekaniker, urmakare och nämndeman.
Han höll en tid söndagskola, där han undervisade i
läsning, räkning och skrivning. Hans elever inrättade pri-
vat folkskola i Petalaks stycke hösten 1888-89 innan annan
folkskola kommit till stånd i Gammelby. Han anser
att Anders Strömbecks söndagskola var föret till stycke, först
privat, och sedan fasta folkskola.

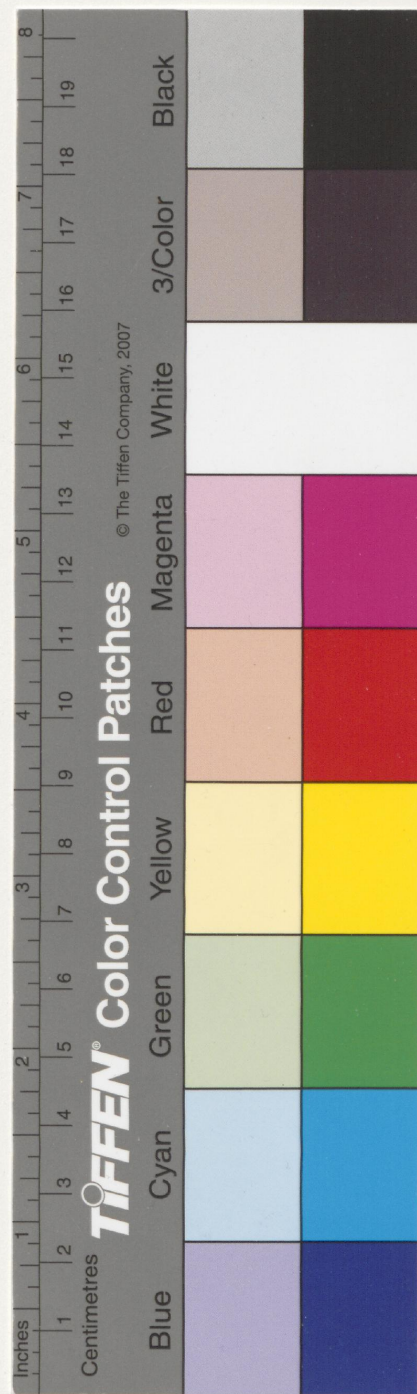
17.

19

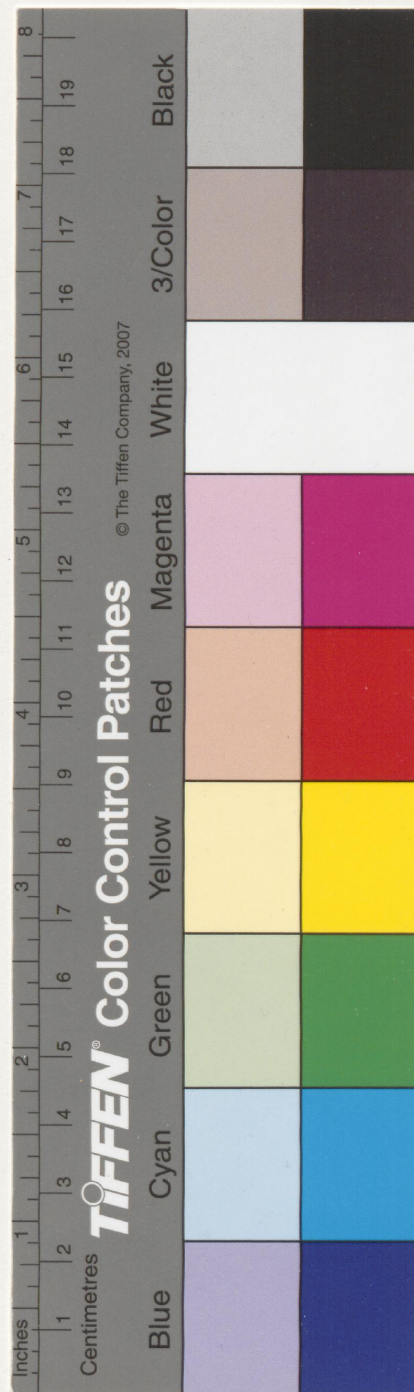
Anders Strömbeck var en god timmerman. Han
 uppförde sin beringbygggrad med många kamrar, en
 omkring sed på viken. Bygggraden var uppförd i
 vinkel med köksbyggeln mot viken och vikenstaden yt-
 tröst i södra byggeln. Både dörrarna och glas
 rutor var utvändigt sed förut i traktens.

Anders Strömbeck i Nyby hade kyrkkranten hos
 Gamblek Persson i Gammeby. En söndagsmorgnarna
 när man gick i kyrkan brukade han ha Gam-
 bek Perssons pojkar att ta fram griffeltavlor och
 visa hur långt de kommit i skoleläring. Han skrev
 då för dem på nytt. Dessa pojkar var en, den
 ena kyrkherden i Rönneby, den andra lektor i Jön-
 skan och den tredje gårdägaren i Väsby.

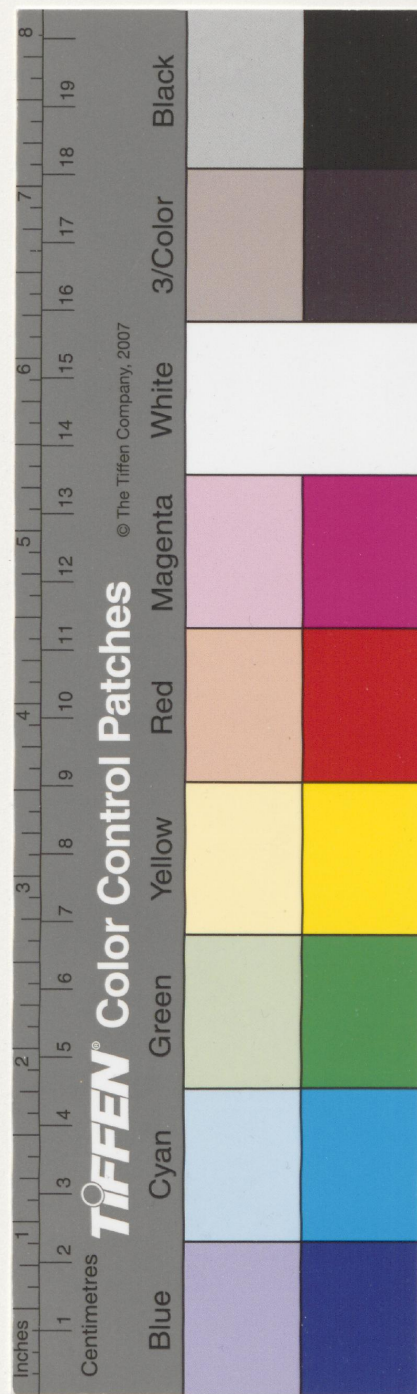

När Anders Strömboäck dog kom hans hem-
 man att övergå till brodern Matts. Några av den
 sistnämndes söner blev gjömmar. En av dem, Ström-
 boäckens Erik, blev smed i Kalar i Kärpes. Smeden
 hade en en grov och stor kark, som hade att kal-
 las "grov smedens."

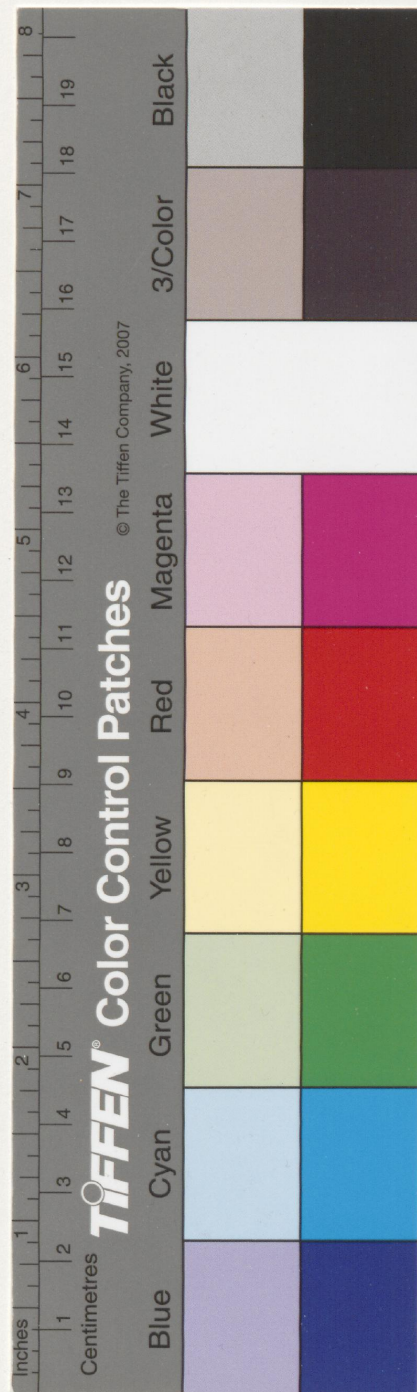

Om en smedens fader Bäckens söner hette Erik. Då han var 17 år gammal byggde han ett fartyg åt patron Björns vid Färhamnen i Mörbylånga. När fartyget skulle löp-
pa var stapeln var bl. a. hans moder närvarande. Hon
gret, ty hon vägrade ej tro att det skulle gå lyckligt
till honom. Men profeten rådde en präst, och fartyget löp-
te ut. Då svingade han sig upp på fartyget och vä-
jade klarna och glädje på deck. Patron Björns sade: "Öf-
fentom en profet har byggt detta fartyg skall det heta
Påttan."

Sedan Smedens Erik költ fartyget var stapeln för
han ut ett metat albsvar. De längade albsvararna tillred-
des och patron åt middag tillsammans med Erik och
hans bröder. Han gjorde liksom de, brödde ut smörret
med fingerarna och droppade i smörslåsen utan att ha
kniv eller gaffel. Sedan de ätit, sade patron Björns att
det var det bästa med albsvar han någonsin ätit.

Smiden Jakob Rörck hade sex pojkar. De var
alla byggmästare och smidar. De arbetade åt patronen
Sjöberg i Berga i Pärnum. De byggde tre pantag åt honom.
De byggde också ett pantag för egen del, som de
kallade "Tre bröder". Med detta seglade de ved, men de
reste även på Östersjön efter varor, som de försålde
till Väner. Vid en färd på Östersjön grundstötte
Tre Bröder och blev vrake.

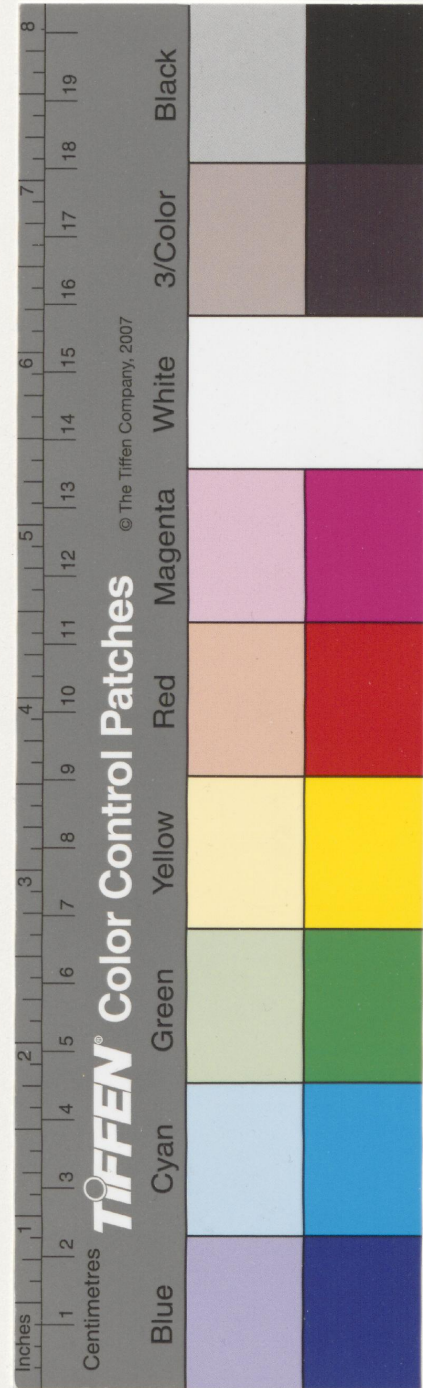
99.

24

✓

Björns hat dog för omkring 25 år tillbaka?
Han var en fjärrskräddare. En dag då de
var i skogen och traskade, blev han mycket ned-
slagen och började tala för sig själv. Bl. a. sade
han: "För en gång för ja int va i fred eller va
vill ta en må?" Han höll på och talade så gam-
ska länge. Slutligen gick han och ställde sig i
borden och såg ut och sade: "Ja så, nu står
ja på för smidernas projekt. Bland ska va bord
i borgan ska va borgan."

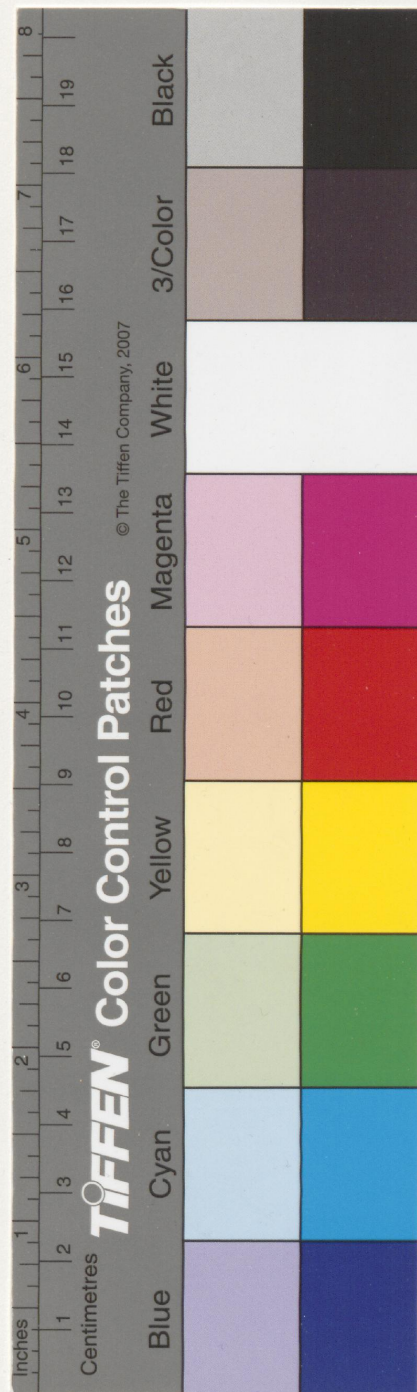
¹⁾ Uppskrift sommaren 1912.

23.

25

Smadenas pojkar seglade till Riga i Ryss-
land efter såd. En dag då Björns hval steg
ut genom lodören sade han: "Nu ställe Smadenas
pojkar på." Så gjorde de också. Det var en
hval de hade. De sålde dem till sist.

En dag då Björns slat träskade började han
han prata med "den vagnlige". Han träskade halva-
dagen med honom, såde bl. a. int honom: "Hur har
du att göra med lönernas projekt? Han inte de själ-
va byggt fartyget och är det inte deras eget? Sked
vad allt där du det för givet."

Samma dag och vid samma tid seglades
lönernas projekt på en sandbank med sitt se-
gelfartyg. Han de förmade på, såde den av lön-
ernas projekt, som var skapade: "du gör pappa
om ändan" (du gör pappa kontors).

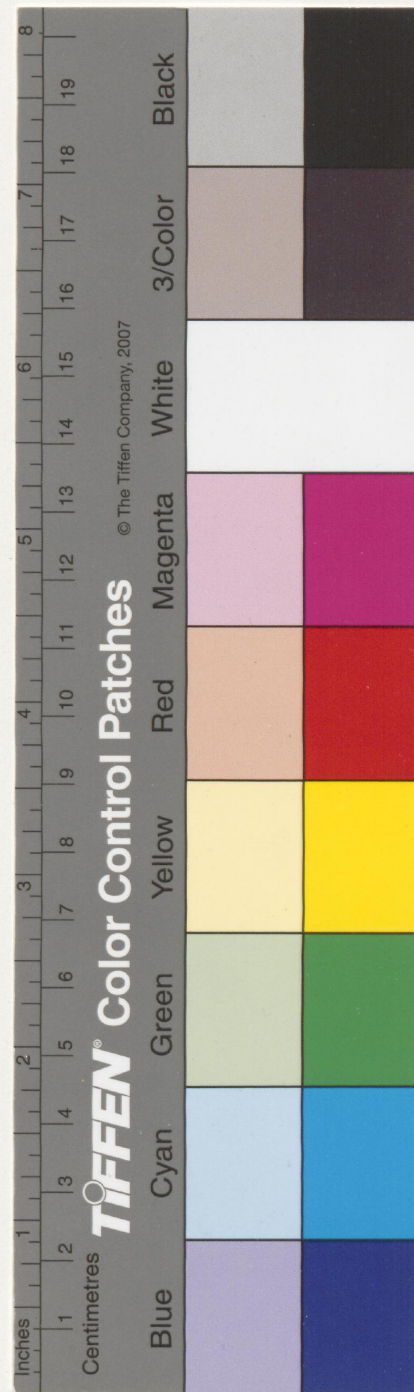

95.

27

✓

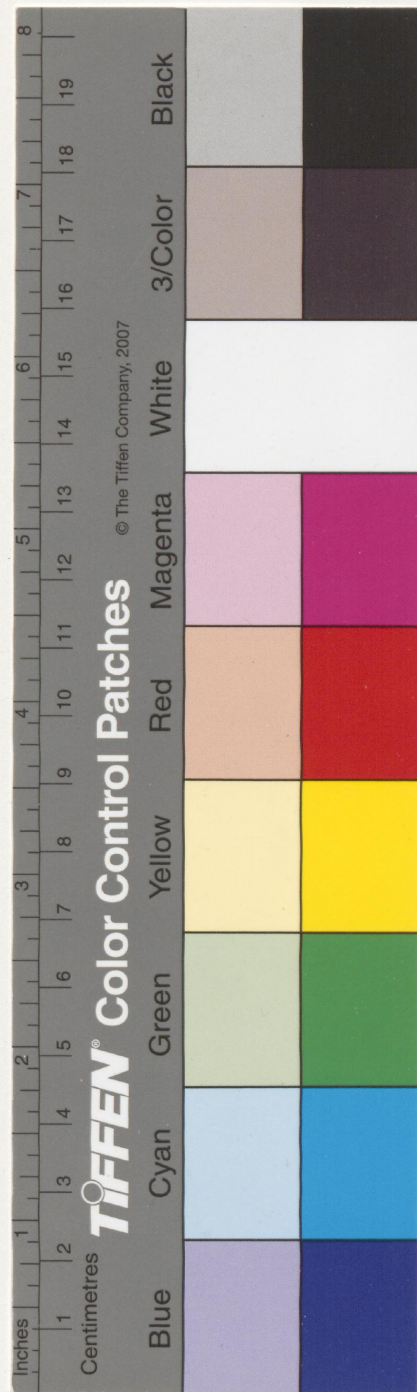
Björns far stod med den arde och sade: "Har
int Smedem och hans pojkar byggt fartyget själs? Äger
han inte fartyget själs? Varför ska 'den ha fartyget att
dra på grund och varför vill den ha det ned i fjön?"
Dagen efter sade han: "Jag hänger Smedemans
alla fyra pojkar som palmkronor." Detta betydde, om-
tan man, att fartyget då blivit evak och att det var
till saken.

96.

28

En av smedernas pojkar kom ej hem, ut-
 tan antog plats på den under byggande den va-
 rande Håfors - E-hus järnvägen. De andra kommo
 hem och då de berättade om hvariet och de
 olika detaljerna deras stämde det allt på tiden ö-
 verens med Björns Kals sammansegner."

Nå någon dag hade Björns Pål alltid en för-
 nimmelse därav, denna han ej kände de arvidnes an-
 den, som passerade förbi honom. Då han gick till
 kyrkan på söndagsmorgnarna och han fick höra att
 någon dött brukade han säga: "Jassa, det var den som
 gick ut i natt," (eller om det varit någon annan
 tid i veckan när den arvidne dött). Detta visste
 han, utan att någon meddelat honom därom.

✓

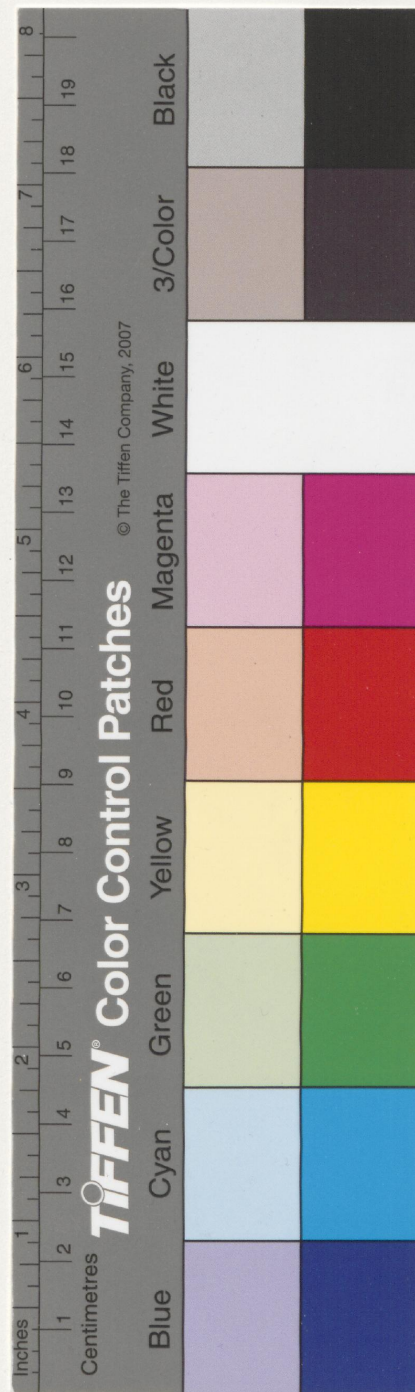
Björns Pål var också skomakare. En gång var han hos en bonde i Petalaks och skomakrade. Denne hade nämligen sålt en mindre del av sitt hemman åt en prästombud. När den nye bonden hade kommit med sitt första flyttningsskatt till gården, gick han in i stugan, där Björns Pål satt och arbetade. Björns Pål höll upp med sitt arbete och såg på den främmande. Efter en liten stund sade han: jag ser att du är en skomakare också, men vägen riktig skomakare är du ej. Du kan endast göra skorvagnar åt dig själv (och dina anhöriga). - Du var också verkligen förskallandet.

29.

31

Björns Rik gick en dag på sin gärd och
stred med andarna i luften. Slutligen gick han
och tog fast vinet och högg samman oss det. Den
ackungna samman kastade han därpå i luften
och sade med detsamma: "De då har vi en, edra
tusen djödar." är de personer, som som närva-
rande, sade han: "De taget ha en samman-
kom."

30.

32

En gång då Björns kal gick förbi Karl Å-
mossa, som stod och högg skärved, stannade han,
satte ned ena foten för en sköna samt såg enot
skyn och skrattade. — "Kad skrattan där int' bröga-
de Karl Åmossa. — "Kä ser där int' hua Gdet Hag-
ger i skyn med papperstäden sin?" svarade Björ-
ns kal.

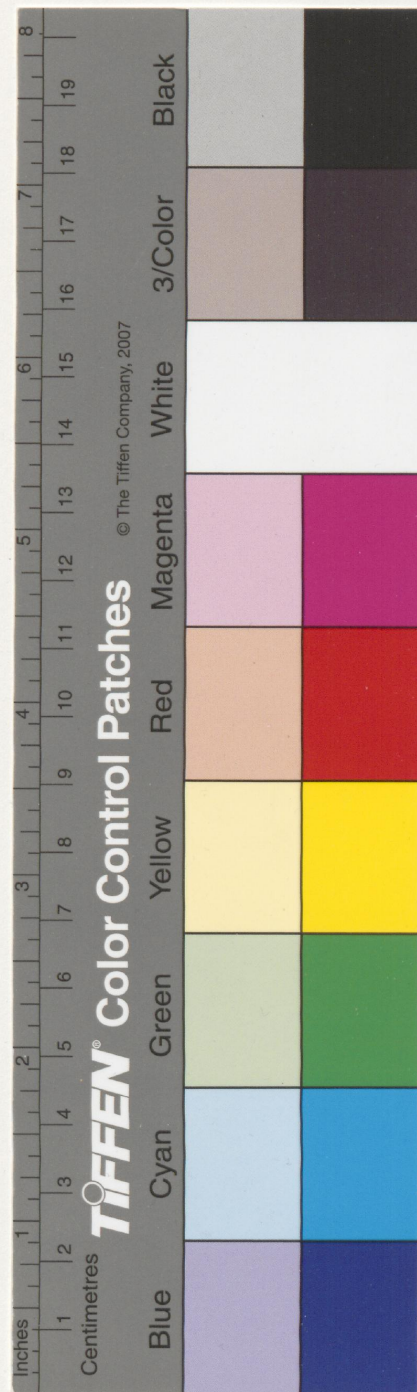
Odde var en person, som ofta talas om i Petalaks. Hans far var hemma från Ylistaro och bosatte sig på Odde hemman i Åmosa i Petalaks Njby. Denne hade flere söner, men de flyttade tillbaka till Ylistaro. En tid var Odde bosatt i den s. k. Rensals tomten, som ligger väster om och ensam i skogen. Senare köpte han hemman i Solaks i Petalaks och flyttade bort från Rensalstomten. Häradshövding Solverarm kunde han ej tåla, emedan han trodde att Solverarm flyttat råen. Odde besökte flere byskrivare och fick skrivelser från flere olika personer. Ibland voro dessa skrivelser åkänslamma, men alla papper, vad de än innehöllo, förvarade han troget i en låda, som han brukade bära under armen. Vid tingen blev han ofta förbögad för sin låda och sina papper.

33.

35

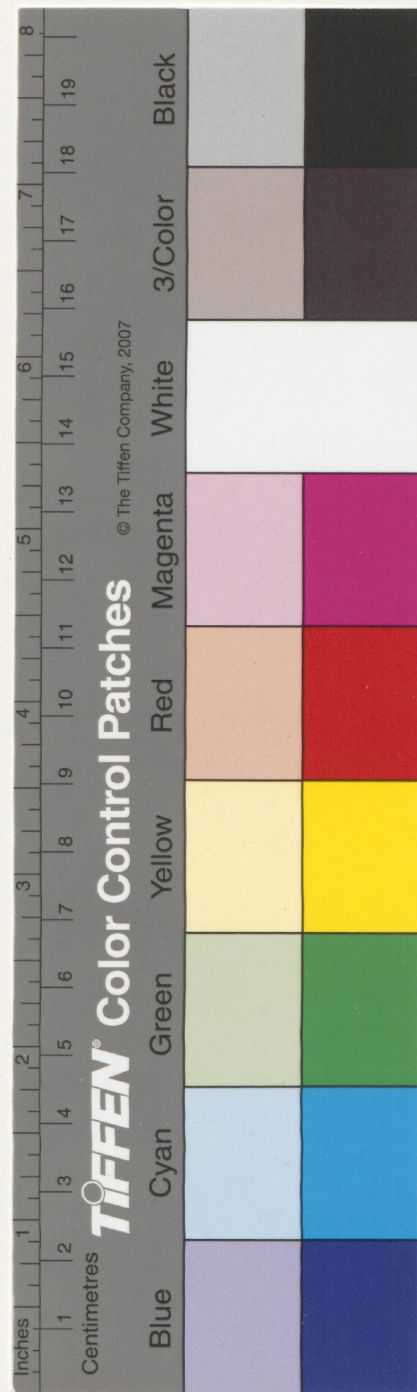
På en midommarmarknadsresa drunknade jo-
han Ryggårds från Kolpe nära Torsköt. Björns Hol
sade då, ehuru han var i Petalaks: "oh titt för en
kolpebo." Det var på samma klokslag som drunk-
ningen inträffade.

34.

36

Omåss Lang foss skulle en gång skjuta i-
hjul Bjurörs Kal och låg i försät för honom vid Rink-
kakärrboen. Efteråt sade han åt honom: "Tor du ja
skue int gret ov då, då du låg för Rinkkakärrboen
ä ha två kulor i bröstet ^{ä skad} skjut på, men ja
behöva int ga i dina sägar, häh." På var det
också.

35.

37

Pinkakärr - namnet kommer av verbet pinka.
 När man har en att lyfta upp ena ändarna av
 kärrarna säger man: "Pinka upp kärrarna." Faller en så
 av ett lass säger man: "Kärrarna pinkade av."
 Vid Pinkakärr är en brant backe. Där har lan-
 sen pinkat och därför har kärrat kommit att
 hetas Pinkakärr, ett Pinkatjärn.

Bjuröns Hal i Petalaks sade på tillfrågan huru
 han kunde veta allt. "Jag har den gudeliga kipp-
 bögen, som säger allt för mig." På frågan huru han
 såg ut, sade han, att han var lik en stenbrä, som
 kinka upp och ner, och mitt på baren låg en sten
 som sa för mig."

37.

39

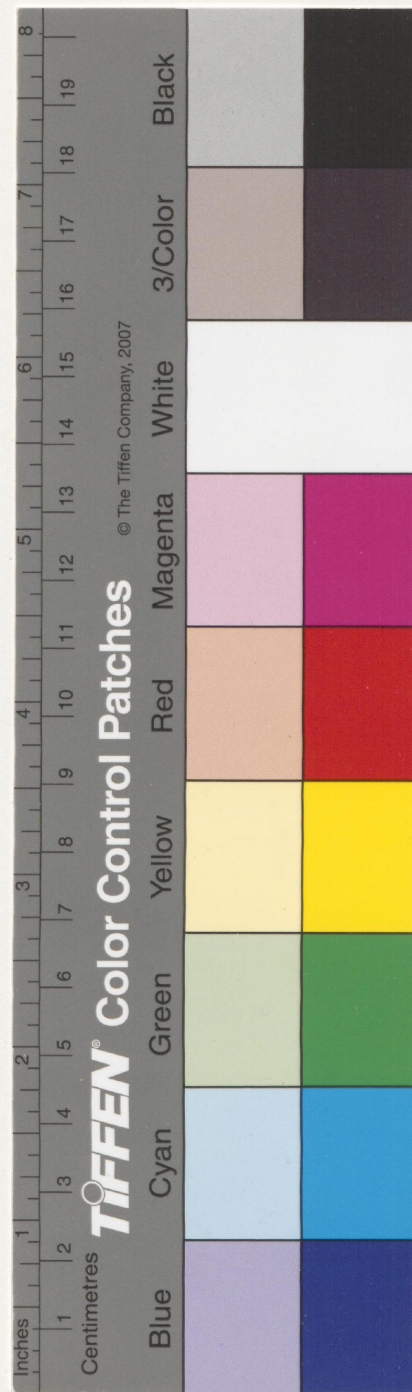
Gunnar Långstens fader var oräkligt stark. En gång drog han båten med ringel-
bågen (noten) och fiskkamraten i över en utede.
Då hästen icke förmådde draa kasset, gjorde
han det själar. En gång hade han en stor
vit häst, som icke ville stå stilla då de sked-
de stora korvorna. Han tog då hästen fram i
bringan och reste korvorna all stä för bakfötter-
na.

38.

40

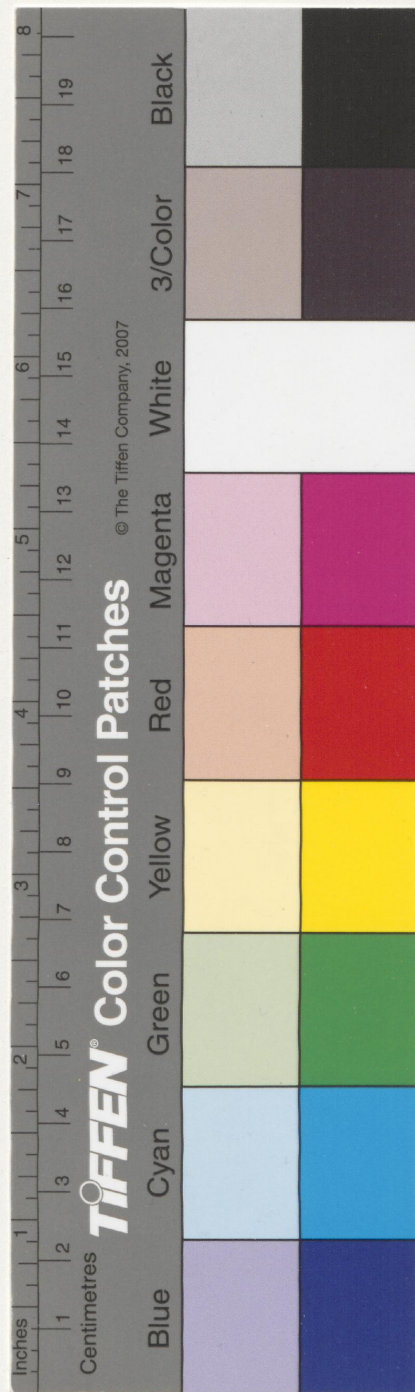
Om klanger i kugleklangekammeren er klar,
samt de et dødsfall.

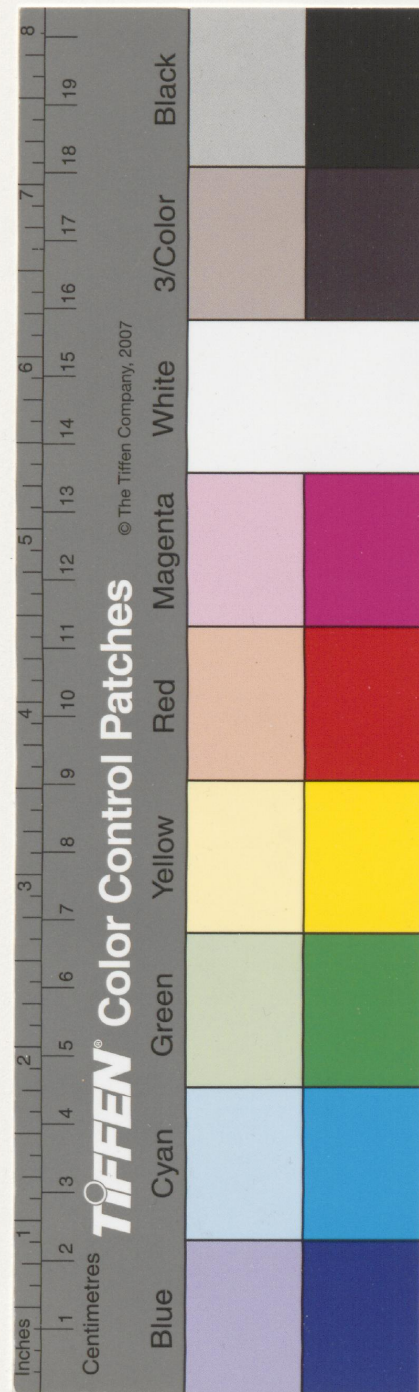
40.

42

Förut har man sett långa rader, så stora
som handrader, på uppdraga. En gång såg man
i Petalakes Gammelmøy en sådan rad, av vilka
de två som gingo först var så långa som
höjden på hus. De andra, som följde efter,
var icke större än vanliga manuskript.

Bäcksen var hemma från Haverström och
 bodde i Petalaks. Han var svår att dricka och by-
 ta hästar. Han drunknade i en vattosa i stälgan
 då han i fullan sprang efter sin hustru för att slå
 henne. Han stupade mot säm och slog sig så att han
 blev liggande med huvudet under vattnet och kvävdes.
 Andra påstodo att hustrun hjälpte till. Hon sprang
 till gravgården och när hon kom tillbaka var
 han död. Då han bars till graven, var han så
 tung, att man ej ville förmå bära honom. När
 prästen kastade sanden på hans kista gristade
 det riktigt svårt. En av hans gamla fyllkam-
 rater, som på morgonen körde till begravnings-
 gården, mötte den döde. Då sade han: "Du behöver
 int köra dit, du kommer för sent. Du möter likaka-
 ran vid ingången. Men låt mig sitta på med dig."
 Detta tilläts dock ej av den åkande.

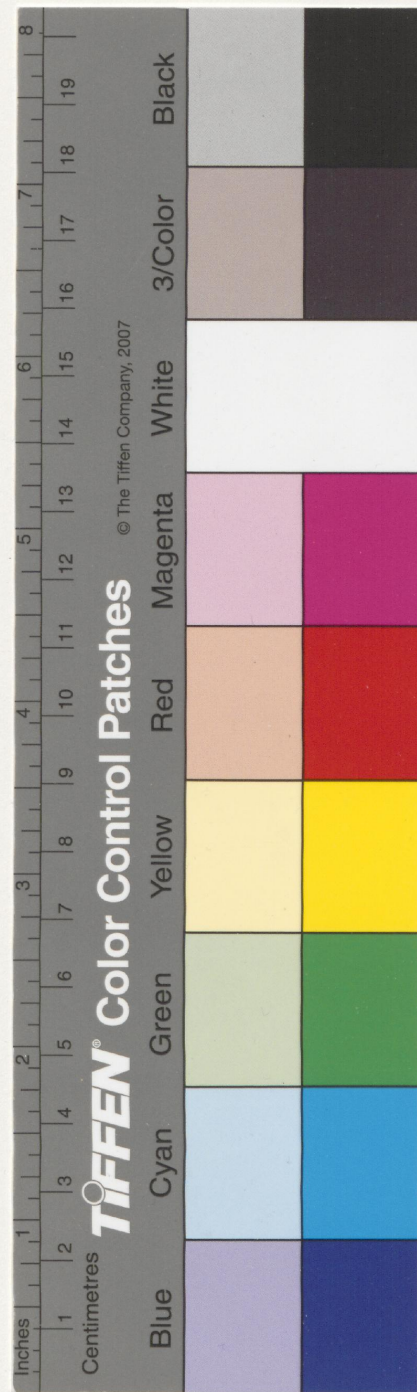

49.

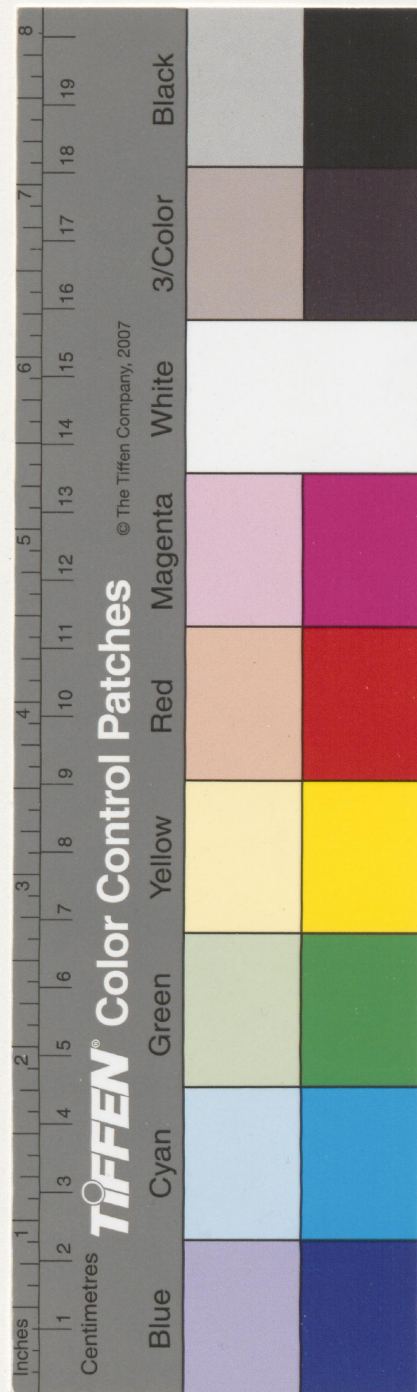
44

✓

En yngling som under två års tid var
sjuk, såg "te död". Därför var Bäckström, ty eld
och läger stod alltid ur hans mun och näsa.

En yngling, måste ofta till kyrkogårdens
vid midnattstiderna. Komman dit gick han all-
tid in i grannuset, där andarna dramsades
med honom. Han begynte försöka efter orsakerna
till hans olyckliga belägenhet och fann slutligen rock-
sa på denna. En tand var en död var insydd
i hans heldagsrock. Redan denna arslagsnatts behövs
han ej mera besöka grannuset. Han fann nu ännu
att det hade varit, när han hade denna rock på sig,
som han måste till kyrkogårdens.

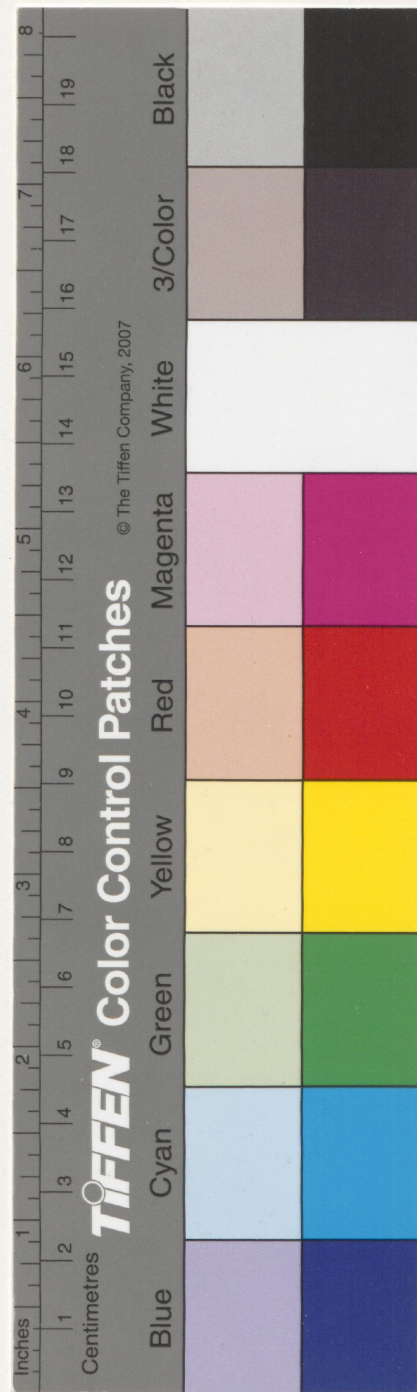

44.

46

En gång då Sundblad körde på Elva-
jorsbacken kastades staden upp och ned i lands-
vägsk diket. Men han sade på finska "Är du
här? Men här är lagen vägen åt mig."

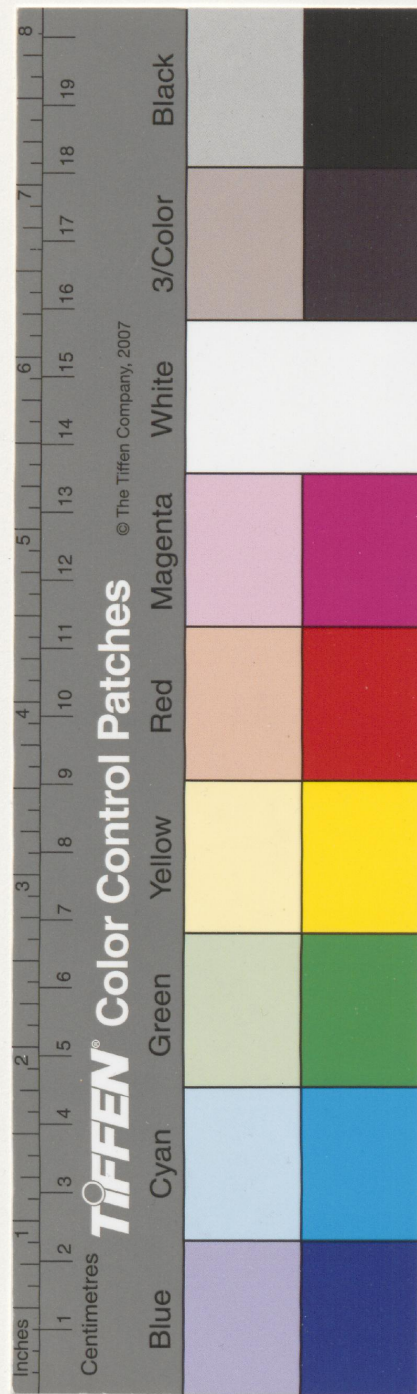
Äldrig hade Sundblad någonsin fört et-
ter senare kommit så fort ifrån Majors backen
och till Galtbacken som den gången.

45.

47

En natt lades tre nya bräder med stort
slammer in i stugan hos Samuelsen. Då man
steg upp om morgonen var också alla bräder
färsamma.

✓
En snöredare förslades en gång genom La-
labacka i Pärtem. Denne hade "konfjack" shed den-
ende, så att han kunde skaka järnen, som uppi-
giets till 15 pund, av sig.

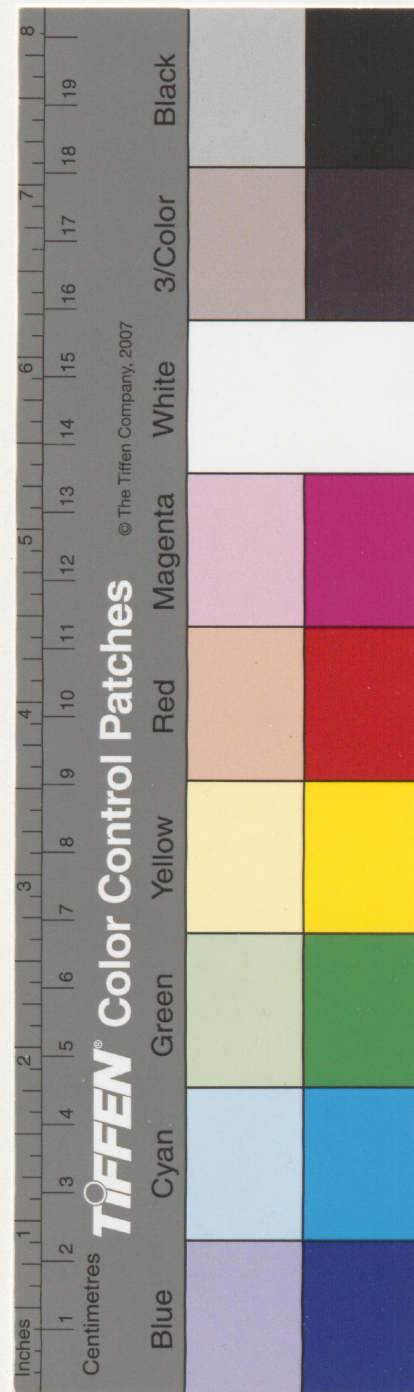
Det skulle ha varit bäst att man genom-
skådat en sådan människa."

47.

49

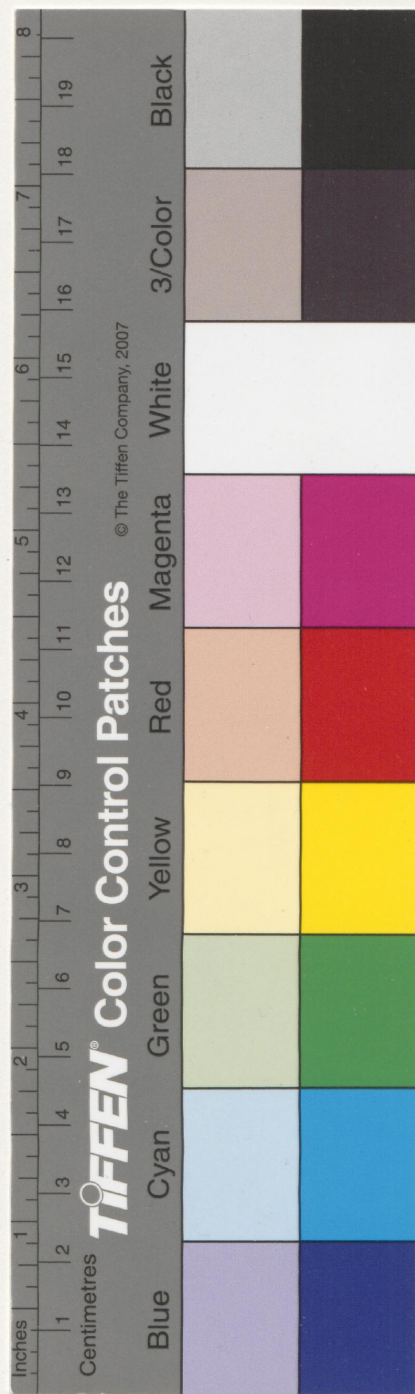
En söndag skulle några ungdomar gå
och plöcka skalbär (-björnar) i Rimnäs. Då de kom-
mo dit, fingo de se en rum, som var så stor
som en hjärtemma. Han skrämdes också bort dem
allt. Det var troligen han själv, som skrämd-
e dem, tog det var synd att plöcka här på
söndagen.

48.

50

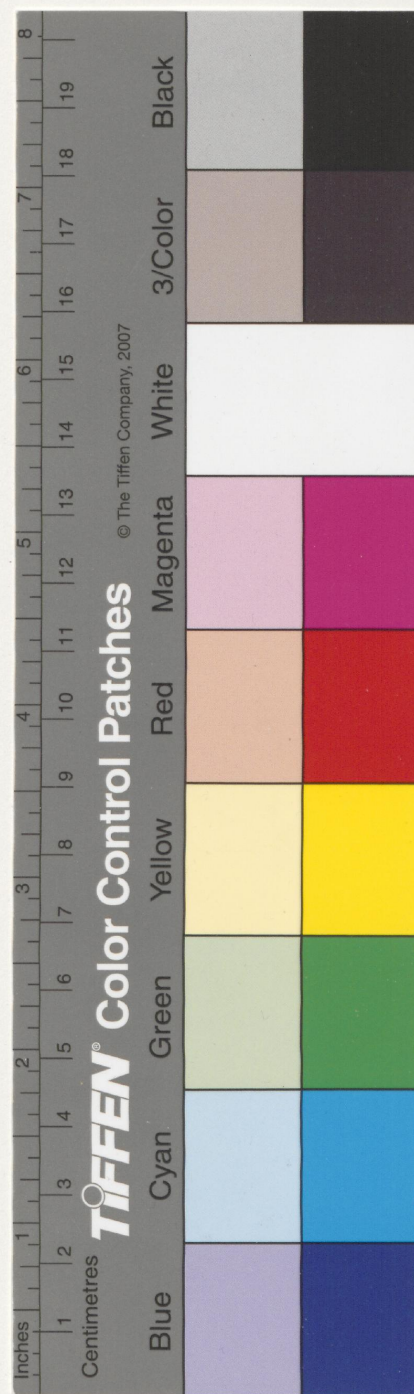
I Vitaba har en dräng sett en orm, som ha-
de så stort gap att han skulle ha kunnat sluka hyr-
dan, som var i drängens sällskap. Båda men-
de också tauga hyrdan, men har var för raskt
att springa undan.

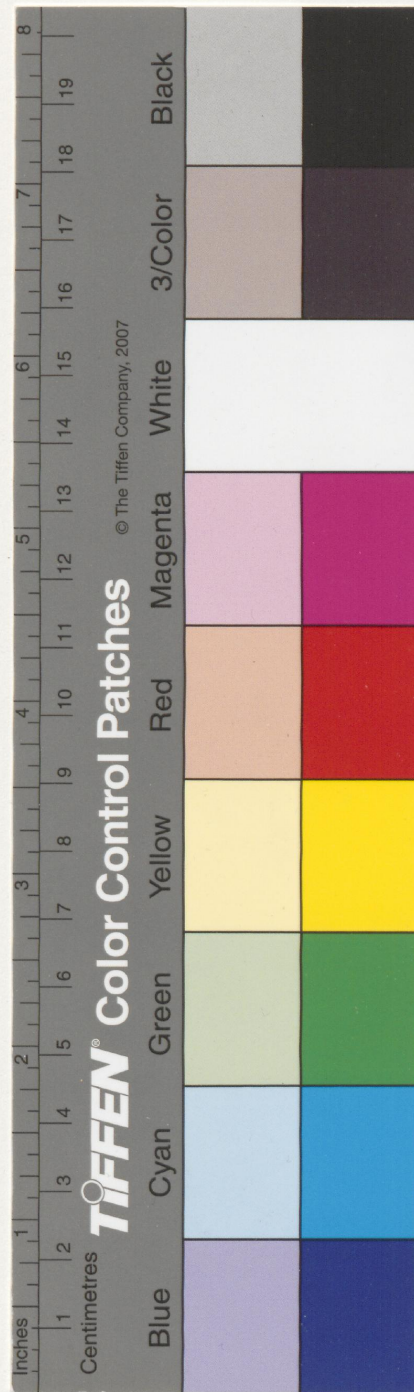
Pastor Hedberg var en mycket god predikant. En gång, då han höll skriftskola i sin sal på prästgården, kom han att tala om vidakepselsen och framhöll att det är stor synd att tro på tomtar och troll och dylikt. Under det han talade, rycktes dörren mycket hårt upp och en mängd flaskstenar¹⁾ kastades in över salsgolvet. Prästen tystnade och bleknade och talade aldrig mera om tomten.

Skriftskolebarnen sågo att han trodde att det var tomten, som kastat in stenarna.

¹⁾ Flaskstenar äro små stenar, som man använder för att rengöra avmjötkflaskorna med. Man har dem i behåll från var gång de används. Under "raskningen" bli de rätta och ofta runda. De förvaras vanligen på i "karrhyllan".

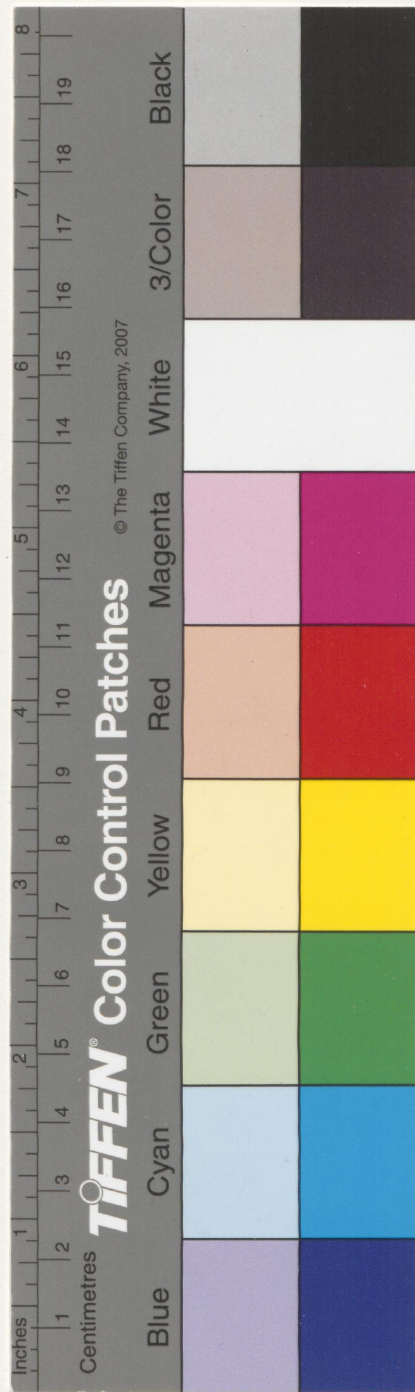
Pys Lis hade en dag i en annan gård
 i Gammelbyr rasat emot alla, som trodde på tom-
 tar och löjarskor o. s. v. När hon hade lagt sig på
 kvällen i sin säng därhemma, kände hon hur
 hennes säng lyftes från ^{golvet} med fotändar högt ifrån gol-
 vet och fälldes därpå ned. Därefter lyftes huvudgär-
 den eller huvudändan upp på samma sätt och fälldes
 också i golvet. Någon människa såg hon ej
 och hörde ej helhet till. Men sedan dess frånc-
 kan hon ej tomtarnas tillvaro.

59.

54

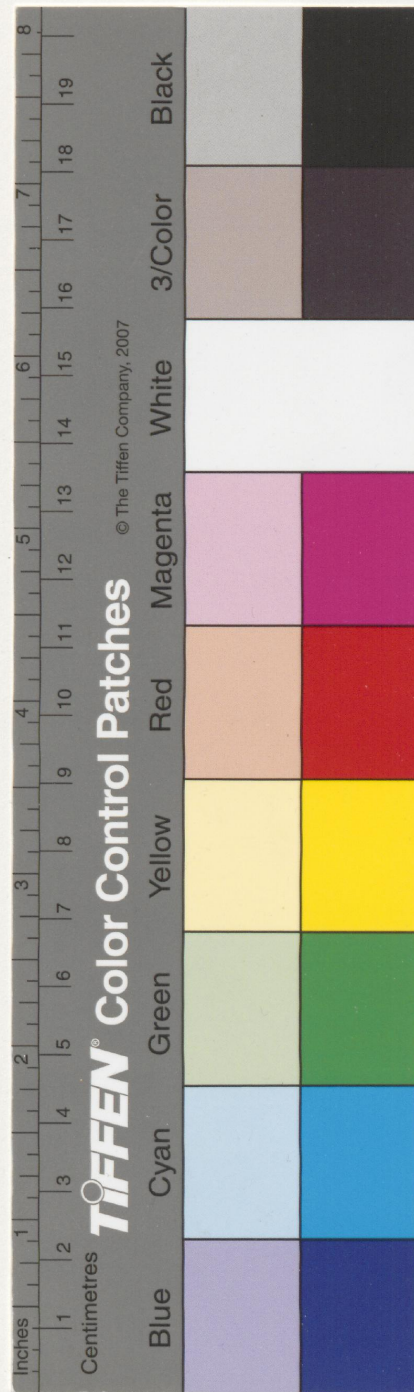
När Stork Lis var 12 eller 13 år gammal
 blev hon borttagen i Stork-backen. Hon
 var borta i två dygn och kunde ej åter-
 finnas, och man sökte efter henne.
 När hon kom hem berättade hon, att hon
 varit för det mesta medan hon varit borta.

53.

55

I Korsnäs var en gosse beröglagen i flera
dygn. Han bodde i en ruckes vid gård och
fick god mat. De ville ej släppa honom där-
ifrån, men när det ringdes i kyrkklockorna på
söndagsmorgonen, då måste de låta honom gå.

54.

56

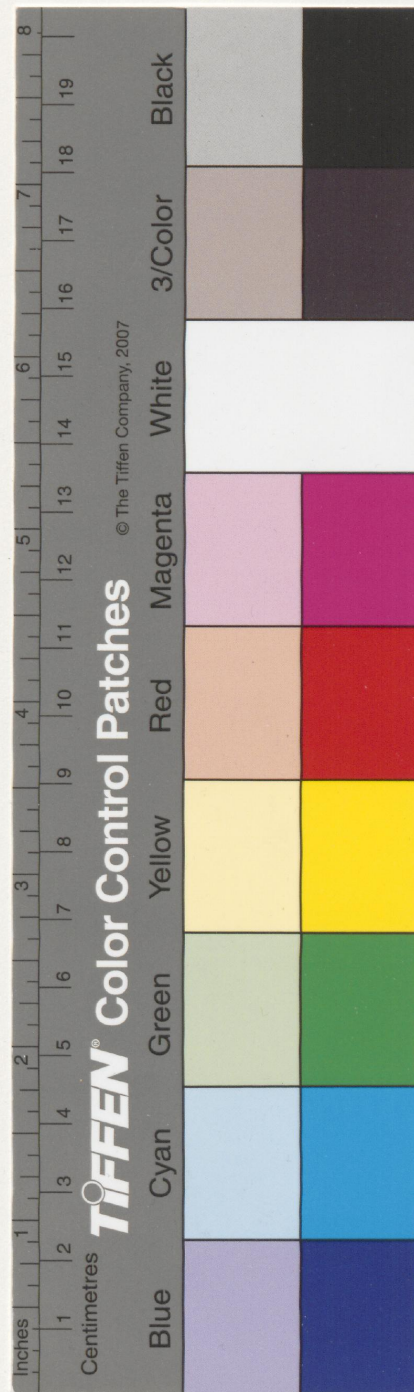
I Korsnäs har det funnits en person, som
härde sig spela i korsnäs. Han var så bra att ge-
la, att han skulle kunna ha fört i marken och
spela vad som helst.

55.

57

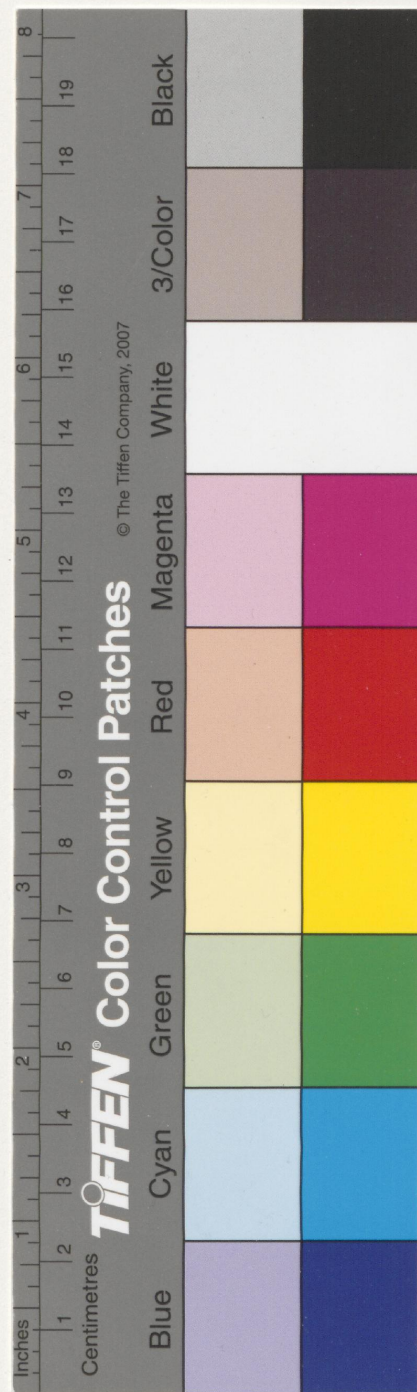
I första tiden fick man lära sig spela i
hemmet av någon annan makt. Men som som
helt kunde sig komma till förståelse för att lära
sig spela. Det kunde man komma endast ge-
nom träning.

56.

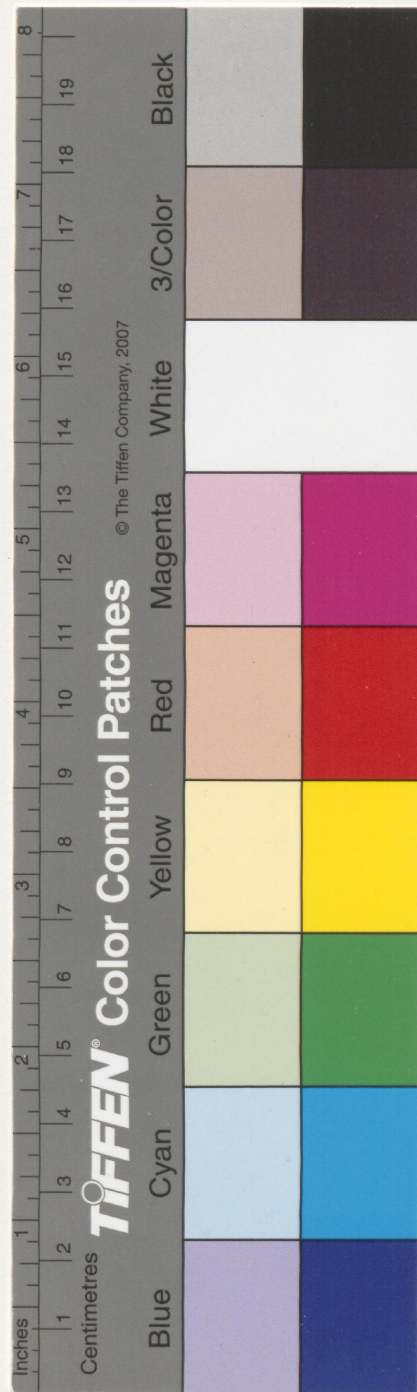
58

Välkommen för en såg en kväll en vandrande
 old länns ämnes-randens. Elden stannade på sam-
 ma ställe, där baptistbrönsen sedan uppfördes.

Wilhelminas foka drömde en gång att han
såg Jansson, stiftaren av Åmossa baptistförsamling
vältra en deg framåt, vari var inblandat barn-
träck och fullbuxna männskorsträck. Och detta ä-
to baptisterna gärna.

Wilhelminas foka ansåg att Jansson gi-
vit dålig väring åt sin församling.

61.

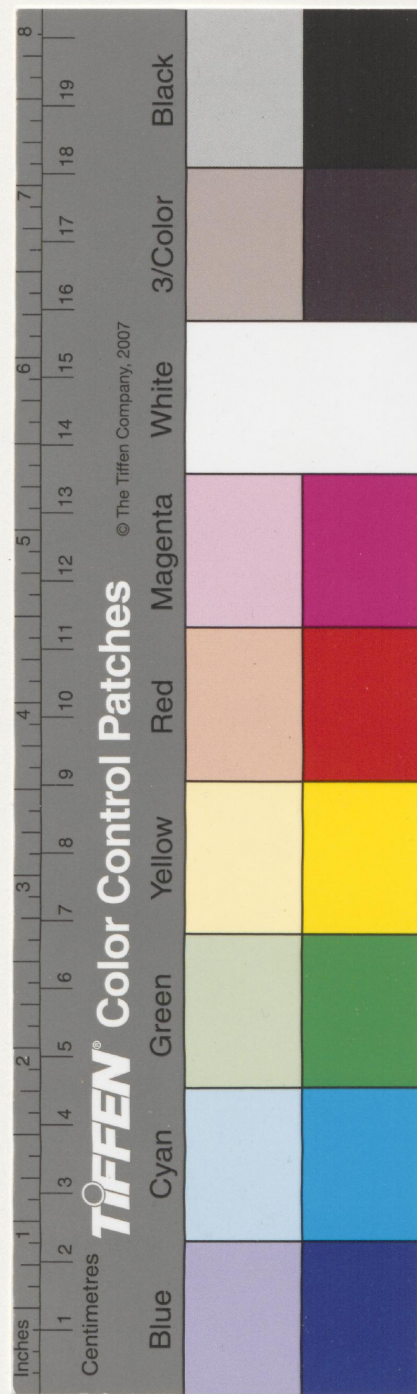
63

Samma bonde, som var ute för äventyret i
brunnen, gifte om sig, sedan hans första hustru
dött. Med sin andra hustru levde han mycket
roligt. Efter en tids äktenskaplig samvaro reste de
till Sverige. Där sålde han henne för ett halvtop
brännvin och en skjuta åt en annan man. Hon
flyttade även till sin nye ägare. Flytaren, som var
hjälp kallad, kom en gång på besök till sin hustru
och hennes nya man och fick vara där över natten.
För en tid sedan kom kvinnan tillbaka från Swe-
rige sinnesrubbad. Hon bor nu (1912) i Porton och kal-
las Lata, en ändring av Beata.

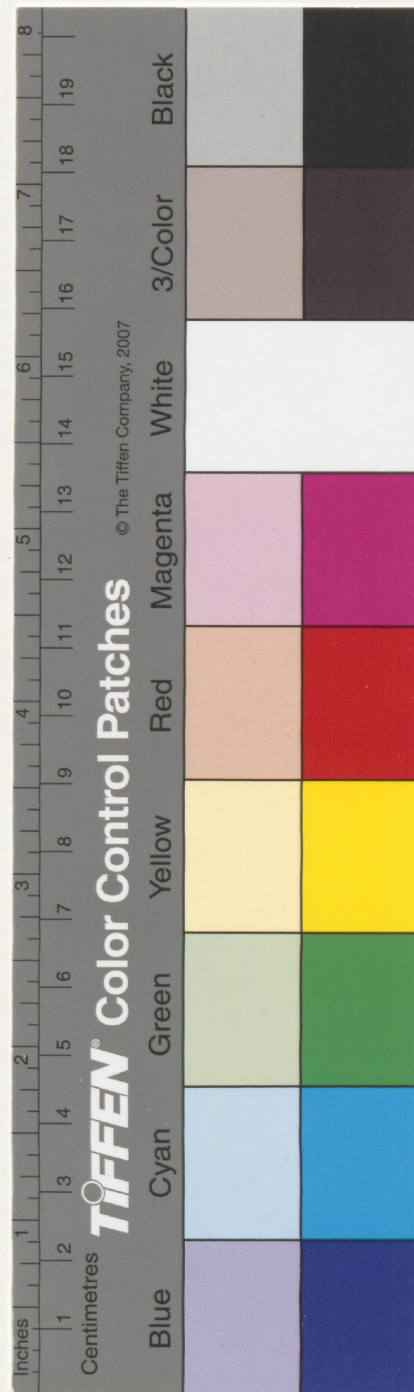
69.

64

När ett mykolas en gång pågick hos Sytaren befallde han sin hustru att hämta fram ett svinköttlår. Hon gick efter ett, men kog ett, som det var taget av fönt. Trodgsad häröfver kastade han köttlåret emot dörren, som stod öfpen. En hund nafsade åt sig köttet och for ut genom dörren, men då fick Sytaren brått att springa efter hunden och gav sig ej förrän han fått läsatycket tillbaka.

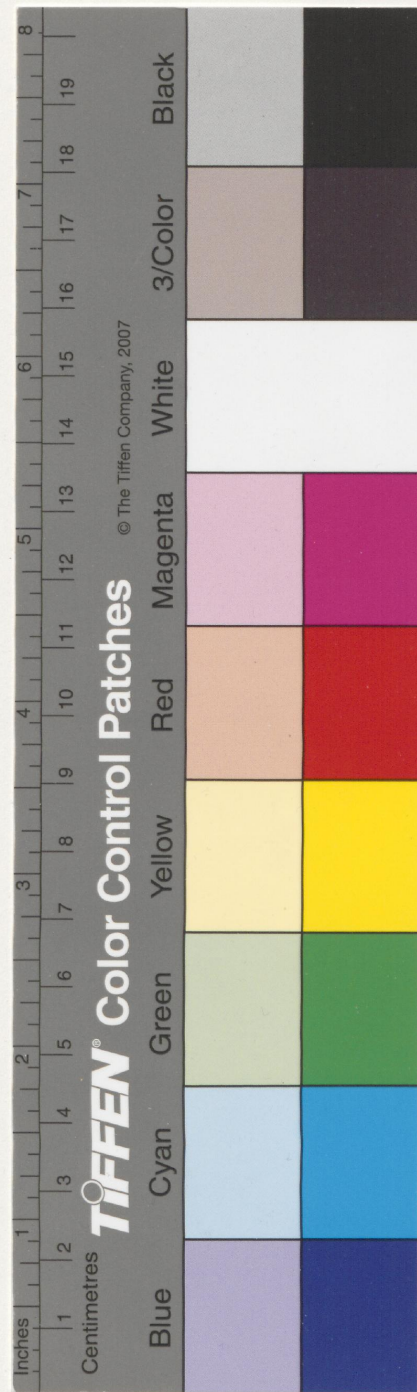
Pytsen dödade sin första hustru genom att
slå en spik in i bakre delen av hennes huvud.
Spiken dölles av hustruns långa hår. Dottern
uppdagade brottet, men vågade, hotad av fadern, ej uppgå
hemligheten. De, som svepte den döda, märkte spä-
ren av fingrarna på hennes hals och sade åt Pytsen
vad de funnit, samt antogs att han strypt sin hustru
och även dessa hotade han med döden om de
vågade uppgå något och de vågade ej omtala brot-
tet. Pytsen dog i Sverige.

64.

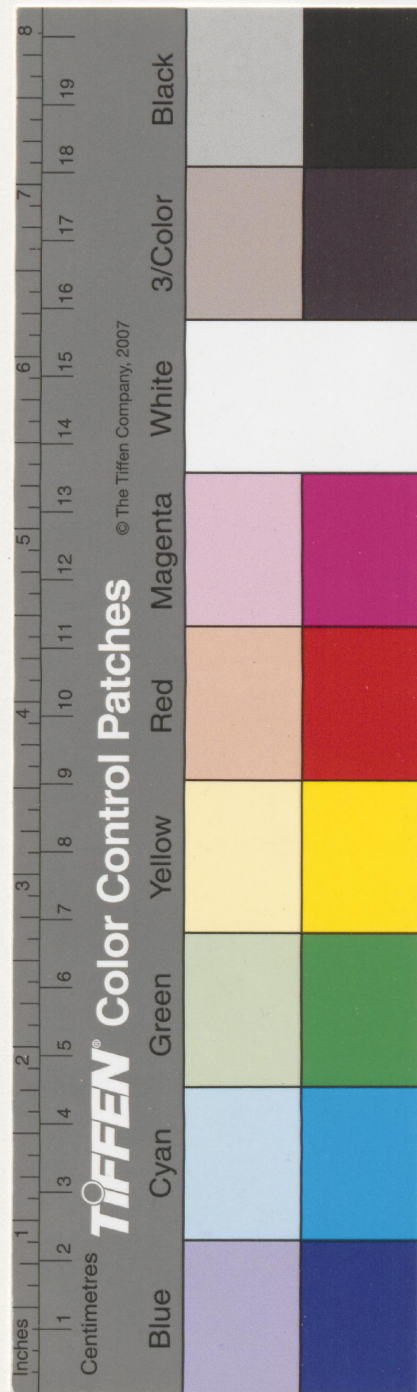
66

Präst Kalas dottern högg ihjäl härtens Bat.
Den förstnämnda berades med den senares man
härtan. Härtanskan låg på län och överföll Bat,
då hon kom gåendes i skogen, dit hon varit efter kor-
na.

Prest Kalas dottern hade tjänst hos Märtenas.
 Hon hotades med Märten, som övertalade henne
 att döda Märtenas hustru Bat. Den morgon då
 de skulle gå ut på hövergringen slipade han
 en kniv och pigan drog alipsten. Då det led mot
 kvällen gick Märtenas Bat efter korna. Pigan gick
 då och låde sig i försät för henne, och då hon kom
 körandes med korna, överföll hon henne bakifrån.
 Bat sprang undan. Hon hade gått och stickat,
 men fälde nystanet vid överfallet, och eftersom hon
 sprang rekade garnet av. Garnet hade lindats
 omkring en enrisbuske. Han anser därav att hon
 sprang kring busken. Då hon icke kunde springa
 mer, vände hon sig om och höll händerna emot sin
 förföljare, som friskt huggit henne i ryggen. Nu blev
 hon huggen i händerna och i haken så att hon dog.

Sedan mordet utförts gick pigan ned till ån
 för att tvätta bort blodet. När hon kom från ån mötte
 hon en granne. Genom detta sammanträffande
 blev hon övertalad om brottet och dömd till livs-

tidsfångelse i Sibirien. 65 b.

68

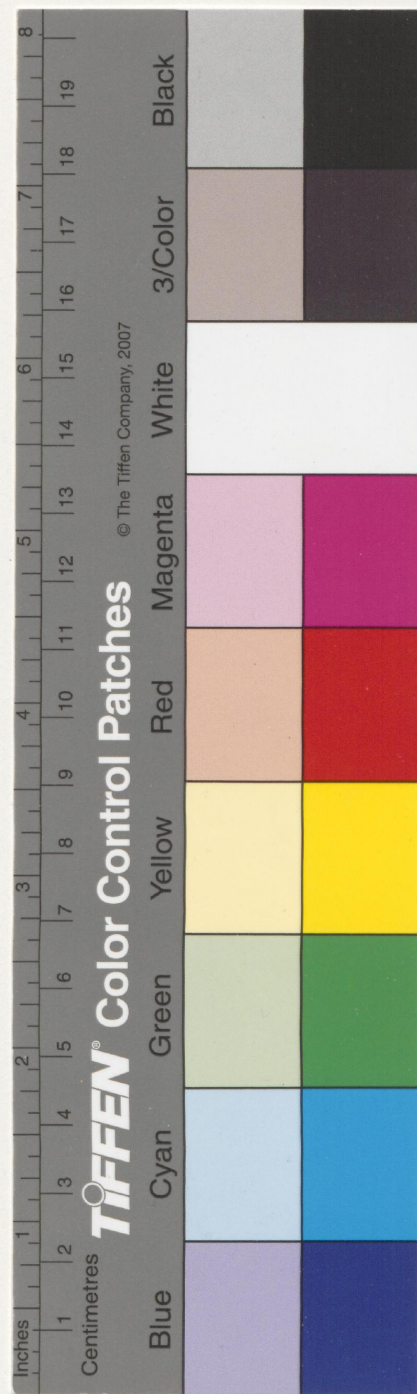
När man sänder fångarna till Väbirien bli-
va de jordfästa i Vålmanstrand innan de lämna
Finland. De, som ej tidigare bekant, bruka då göra det,
men Präst Kalas dottern var så förhårdad att hon ej
bekände sitt brott, ehuru hon blev jordfäst.

66.

En del av Österholms kommun i Södra Skåne län har tidigare varit tillhörig län i Helsingborg. Men en del överförs till län, men i fiskeristämman har Österholms del varat i län.

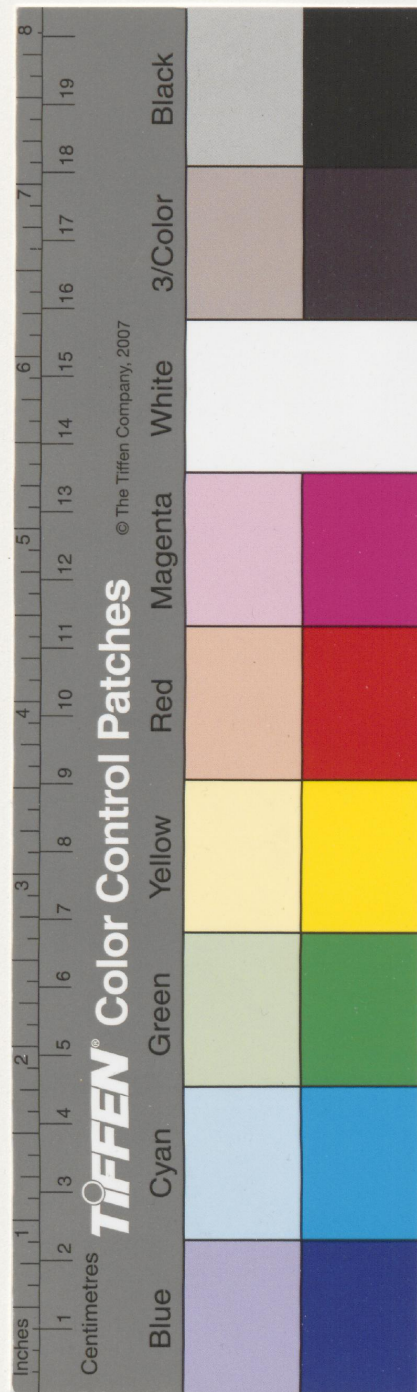
69

67.

70

Två ställen, som heter Högmo och Bergmo ligger nära varandra. Det första är troligen Högmo. Ett annat ställe kallas Skinnbjörslårm, men på kartan heter det Skinnbjörteårm.

68.

71

Vid ett ägodelningsrätts möte i Kolpe (Mokkepa)
i Rosens trötade bönderna stift om några helmar,
som användes som fårbeten. För att få slut på
tvisten höll ordföranden ett längre andragande
om den skada betande för ätadekommen på skog-
gen samt huru liten ackastning man i allmän-
het har av får. Han slutade sitt tal med att på-
peka att den all de behövde kunde de desutom
köpa av himmarna. — "Varev ullen på himmarna
då?" fick han till svar med detsamma av en
bonde.

